

1.

Karácsony

Betlehemi királyok –
József Attila verse

2.

Karácsony

Betlehemezés
az értékmentés
és az ökumené jegyében –
Osváth Judit írása

6.

Láthatár

Szabályozni a feladatok
mennyiségét

7.

Tanterem

Komolyzene gyerekeknek:
leckehangversenyek évada
Sepsiszentgyörgyön –
Bíró Blanka írása

10.

Láthatár

Megszűnhet a rajzoktatás
hagyománya az Apáczai-
gimnáziumban –
Pap Melinda írása

11.

Láthatár

PISA-felmérés: valamelyest
javult a romániai diákok
teljesítménye

14.

Lélekjelenlét

„Csodamódszer”
a megfélemlítés ellen –
Kerekes Edit írása

22.

Tanárszemmel

Kreatívvá nevelt gyermekből
lesz sikeres felnőtt –
Péter Gabriella írása

23.

Hivatalos

8.

Láthatár

Látni tanulni a „képek inflációjában” –
a mozgókép-kultúra népszerűsítése –
Fám Erika írása

13.

Láthatár

Elsődleges cél a közös szocializáció –
Kőrössi Andrea írása

18.

Portré

Hogyan lehet megszerettetni
a vegyészetet? –
Antal Erika írása

12.

Láthatár

Milyen a jó gyermekkönyv-
illusztráció? –
Dénes Gabriella írása

16.

Tanterem

Házi feladat legyen, de ne sok –
Baricz-Tamás Imola írása

20.

Magánterület

Levélváltás decemberben –
Fóris-Ferenczi Rita írása

5.

„Fehér sapkája van az angyalnak,
valahol messze lakik”

2016

12.

SZÁM

NK MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2016. DECEMBER • 12. SZÁM

• Fotó: BODA L. GERGELY

ISSN 2065-9725

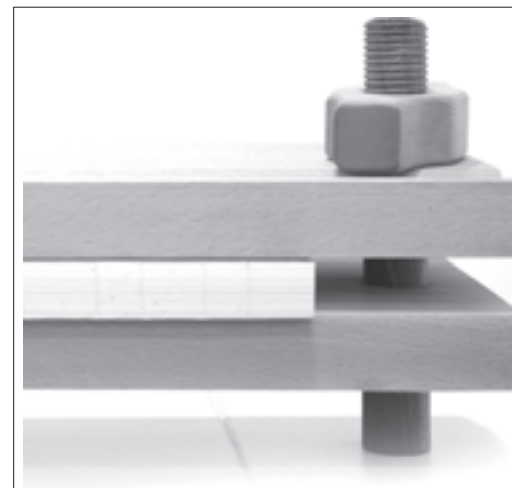
9 772065 972004

- Tanárszemmel
- Diákszemmel
- Szülői szemmel
- Lélekjelenlét
- Tanterem
- Láthatár
- Óvoda
- Fotóriport
- Hivatalos
- Vakáció
- Iskola és kultúra
- Pályáz(z)atok
- Magánterület
- Térkép

**Rendelje meg online
a Magyar Közoktatást
a 2017-es évre**

www.comunitas.ro/mkorendeles

**erdélyi magyar
könyvek egy térben**

**I D E A
K Ö N Y V T É R**

RO-400193 Kolozsvár • Tordai út 4. szám • 0747 11 22 64 • www.ideakonyvter.ro • facebook.com/ideakonyvter

Kedves pedagógusok, jövőbeli szerzők!

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatást* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk: A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.comunitas.ro

A Magyar Közoktatás elektronikus archívuma elérhető a <http://communitas.ro/main/kozoktatas> webcímen.

 www.facebook.com/magyarkozoktatas

Megrendeléseiket a www.comunitas.ro/mkorendeles webcímen mko@communitas.ro e-mail címen vagy a 0264-44-14-01-es telefonszámon fogadjuk.

Címünk: Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit • Felelős kiadó: Lakatos András
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia

Telefón: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redakția Magyar Közoktatás, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

Támogató:

József Attila

Betlehemi királyok

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!
Három király mi vagyunk.
Lángos csillag állt felettünk,
gyalog jöttünk, mert siettünk,
kis juhocska mondta - biztos
itt lakik a Jézus Krisztus.
Menyhárt király a nevem.
Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!
Nem vagyunk mi vén papok.
Úgy hallottuk, megszülettél,
szegények királya lettél.
Benéztünk hát kicsit hozzád,
Üdvösségünk, égi ország!
Gáspár volnék, afféle
földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!
Jöttünk meleg országból.
Főtt kolbászunk mind elfogyott,
fényes csizmánk is megrogyott,
hoztunk aranyat hat marékkal,
tömjént egész vasfazékkal.
Én vagyok a Boldizsár,
aki szerecseny király.

Irul-pirul Mária, Mária,
boldogságos kis mama.
Hulló könnye záporán át
alig látja Jézuskáját.
A sok pásztor mind muzsikál.
Meg is kéne szoptatni már.
Kedves három királyok,
jóéjszakát kívánok!

1929. december

Betlehemezés az értékmentés és az ökumené jegyében

A szatmárnémeti Sebesi Ibolya és Kállai Karolina negyedszázada dolgozik vallásánként. Ibolya a római katolikus, Karolina a református vallású diákokat tanítja. Szinte a kezdetektől közös munkahelyük a Dr. Vasile Lucaci Gimnázium. Elmondásuk szerint kapcsolatukat már az első naptól kezdődően egyetértés és jó együttműködés jellemzi. Sőt munkakapcsolatuk igazi barátsággá alakult, amit mindketten nagy értéknek tartanak.

• Sebesi Ibolya és Kállai Karolina

Az általuk tanított gyerekekkel hatodik éve vesznek részt (közös csoportban nevezve) a magyarországi Európai Magyar Fiatalokért (EMF) Alapítvány által meghirdetett SzékelyKapuk-ZöldKapuk programban. Ennek egyik szakasza a betlehemezés szokásának felelevenítéséhez, a másik pedig a környezetvédelemhez kapcsolódik. A velük való beszélgetésben főként az első szakasz részleteire kérdeztünk rá.

O. J.: Hogyan találkoztatok a Székely Kapuk-ZöldKapuk programmal?

Sebesi Ibolya: Hat évvel ezelőtt a Dr. Vasile Lucaci Gimnázium igazgatója, Hudák Ildikó kolleganőm kezébe adta a pályázati kiírást, mondván, hogy ez egy

nekünk való feladat, hiszen amúgy is minden évben tanítunk be betlehemes előadást az iskolában. Így kerültünk kapcsolatba az említett alapítvánnyal, amelyik minden évben meghirdeti az említett programot. Ma is hálásak vagyunk igazgatónőnknek ezért a bátorításért. Sok munkát fektettünk be, de még több öröm és szép élmény ért bennünket. Dr. Varga Berta József a magyarországi EMF Alapítvány létrehozója és fenntartója, az ő érdeme, hogy ez az értékes program lassan 16 éve ilyen szépen működik.

Kállai Karolina: Amikor az első csapatunkkal elindultunk, nem gondoltuk, hogy öt év alatt mennyi emberhez sikerül eljutatnunk Jézus születésének örömhírét, és hogy milyen örömmel fognak mások is csatlakozni ehhez a programhoz. Az említett alapítvány 1998-tól szervez betlehemes találkozót, először helyi szinten, majd külföldi partnerszervezetek támogatásával. Az évek során a program országos, illetve a Kárpát-medencét is átfogó versenypályázattá nőtte ki magát. A betlehemezés ősi hagyományának újraélesztésén túl a program további célja, hogy a benne részt vevő iskolák, pedagógusok és gyerekek népművészeti hagyományokkal, közösségi kultúrával, környezeti neveléssel, társadalomépítő és humanitárius tevékenységgel kapcsolatos együttműködését elősegítse és támogassa. A minden év szeptemberében meghirdetett pályázattal az alapítvány azokat az intézményeket, iskolákat, csapatokat szólítja meg, akik már részt vettek a programban. Ők vonhatnak be újabb csapatokat és intézményeket. Tulajdonképpen egy versenyről van szó, amely két szakaszban és négy kategóriában zajlik. Az első szakasz a betlehemezésről szól, a második a környezetvédelemmel foglalkozik. A betlehemezéshez kapcsolódó versenyen azok a csoportok vehetnek részt, akik a pályázati határidőig jelentkeztek, és határidőn belül beneveztek. A kapcsolattartás interneten történik. A játékban legtöbb 11 + 1 fős csapatok vehetnek részt a 9–14 éves korosztályból, a néphagyományokat tiszteletben tartó 15–30 perces derűs,

hiteles népies betlehemezéssel. A csoport vállalja, hogy december folyamán saját környezetében legalább öt helyen (például szociális, kulturális, közszolgálati intézményeknél, cégeknél, kereskedelmi helyeken, médiában) előadja műsorát, és mindenről „betlehemes naplót” vezet, amit megadott határidőre elküld az alapítvány címére. A csoport vállalja, hogy a betlehemezés hagyományának megfelelően, humanitárius motivációval és tudatosan gyűjtött adományokat humanitárius célokra használja. A „sokszorozó” legalább hat csoportot, a „mentor” legalább két kezdő csoportot hoz és támogat. A sokszorozók közül kiválasztott területi vezető koordinációs kapcsolatot tart térsége összes csapatával, és segíti a jutalomprogramok előkészítését.

Nevezéskor minden csapat megkapja a pontozási táblázatot, ennek alapján végzi az önértékelést. A pontszámot a programszervező versenybíró delegáltjai a napló és egységes pontozási rendszer alapján felülbírálvá végelekesítik.

A verseny második szakasza a környezetvédelemhez kapcsolódik. Ezt az előző szakaszhoz hasonlóan szervezik. A maximum 11 + 1 fős csapatoknak hattablós, tablónként egy darab A1-es méretű, lehetőleg szuggesztív és informatív, új kiállítási anyagot kell készíteniük. Minden tablót kreatívan kell összeállítani, úgy, hogy tömören tartalmazza a választott téma leglényegesebbnek tartott elemeit. Ezzel kapcsolatos részeket elérhetők az alapítvány honlapján. Az összeállított tablók kiállítását kell szervezni, majd vándorkiállításra kell tenni a nevező intézmény térségében található látogatottabb terekben, kiállítási alkalmanként minimum egy napra, minimum öt helyen. A kiállítással tudatosan adománygyűjtést kell végezni valamely környezeti neveléssel, családgondozással, környezeti katasztrófával sújtottak megsegítésével foglalkozó civil szervezet, vagy olyan javára, amely bekapcsolódik az egymillió fa ültetésének világakciójába. Itt is jól dokumentált és illusztrált részletes „kiállítási naplót” kell készíteni. A további csapatok nevezése

és az önértékelés, illetve értékelés az előző szakaszhoz hasonlóan történik.

O. J.: A honlapon olvasható, hogy az EMF Alapítvány értékes jutalmakat oszt szét a résztvevők között.

S. I.: A legkiemelkedőbb teljesítményt felmutató iskolák elnyerhetik A középkelet-európai közösségi kultúra ápolásának és a környezettudatos közösségi élet társadalmi előmozdításának kiváló műhelye 2017 vándorcímet, a legkiválóbb sokszorozó csoportokból pedig brüsszeli/római/nemzetközi képviselőt delegálnak a szervezők. A legjobb alkotások, illetve a róluk készült jó minőségű fényképek az alapítvány jubileumi kiadványában jelennek meg, és másfajta publicitást is kapnak. A legeredményesebb pedagógusok – a referenciatámogatás mellett – részvételi jogot nyernek a dalmáciai nemzetközi pedagógusszemináriumra. A pontversenyen minősített helyezést elérő csoportok dalmáciai utazáson, nemzetközi adriai ifjúsági ökokulturális táborban vehetnek részt, vagy ingyenes dél-alföldi csoportos szálláshelyek, illetve kulturális tárgyi emlékek, referenciadokumentumok közül választhatnak.

Mivel az alapítvány meghatározott anyagi keretekkel rendelkezik, és évente átlagosan több mint 800 diák és pedagógus vesz részt a horvátországi tengerparti nyaraláson, a táborozás nem teljesen ingyenes, de jelentős anyagi támogatással történik. (A tábor költségének több mint a felét az alapítvány állja.) Megjegyzem, hogy ennek a programnak csak nyertesei vannak, vesztesen senki nem távozott. Csapatainkkal már öt alkalommal vettünk részt a Horvátországban megszervezett nemzetközi táborban, ezek az alkalmak diákjaink és pedagógusaink számára is életre szóló élményt jelentettek.

O. J.: A sok szép nyeresemény kétség kívül motiváló, de a mai gyerekeket, különösen a városi gyerekeket talán mégsem egyszerű hasonló programokba bevonni. Vagy mégis? Mi ennek a titka?

K. K.: Úgy érzem, a gyerekek programba való bevonásánál sokat jelent a pedagógus személye. Vallástanárként talán könnyebb dolgunk van, hiszen amúgy is a lelkükre próbálunk hatni, de nagyon sok olyan pedagógus csoportvezető van, aki nem vallástanár. Az első év eredményeit látva a második

évben diákjaink már maguktól jelentkeztek.

S. I.: Valójában mi is kíváncsiak voltunk rá, hogy miért szeretik ennyire ezt a programot a gyerekeink, ezért minden betlehemezés után „meginterjúvöltuk” őket. Ilyeneket mondtak: „jó volt örömet szerezni, különösen az ovisok és idősek számára”; „jó volt még közelebből megismerni és megismertetni karácsony valódi üzenetét”; „jó volt együtt készülni és kalandos utakon járni”. Többek számára érdekes volt a csoportvezető tanáruk más oldalról való megismerése is, és persze olyan helyekre eljutni, ahol eddig még nem jártak. A hasonló korú, de más vidékről származó gyerekekkel való ismerkedést, barátkozást is sokan említették.

O. J.: Milyen kompetenciák fejlődnek a gyermekekben a betlehemezés által?

S. I.: Nagyon sokat jelent a gyerekek számára a másoknak okozható öröm megtapasztalása. Közben persze nyitottabbakká is válnak. Azokon a helyeken, ahol bemutatjuk betlehemesünket, gyakran találkoznak nehéz helyzetben élőkkel, betegekkel. Az ilyen helyzetek empátiára, segítségnyújtásra nevelik őket. A közös díszlet- és jelmezkészítés közben kreativitásuk is fejlődik, a szöveg tanulása pedig anyanyelvi tudásukat, szókincsüket fejleszti. A bemutatók alkalmával nagyobb önbizalomra tesznek szert. És az sem utolsó szempont, hogy mind közelebb kerülnek a karácsony igazi üzenetéhez.

O. J.: Milyen fogadtatása volt/van a betlehemezőseiteknek?

K. K.: Minden helyszínen nagy örömmel fogadtak bennünket. Megható volt az öregek otthonában a bentlakók örömkönnyeit látni, ez mélyen érintette gyermekeinket is. Az árvaházban, az ovisoknál tett látogatásaink is jóleső érzéssel töltöttek el mindenkit. Városunk vezetőihez hasonlóan a katolikus püspök úr és az esperes úr is szeretettel fogadta és ajándékokkal jutalmazta lelkes csapatunkat. A közvetlen környezetünkön túl nagyon rangos helyszíneken is bemutathattuk Jézus születésének történetét. A nyertes csapatok tagjából minden évben összeállítanak egy küldöttséget, ők részt vehetnek a magyar Parlamentben tartott betlehemezésen. Az Európai Parlamentbe ellátogató küldöttségnek is részesei lehetünk

minden januárban, ott Martin Schulz elnök úr fogadja a betlehemező csapatot. Brüsszelben az RMDSZ európai parlamenti képviselői fogadják betlehemezőinket. Az idei nyertes csapatokból kiválasztott diákok és pedagógusok

meghívást kaptak Rómába, ők januárban részt vesznek a Ferenc pápa által celebrált újévi szentmisén, és a szentmise után a szentatya fogadni fogja a „székely kapus” betlehemezőket. Minden szereplés óriási megtiszteltetés és életre szóló élmény számunkra.

K. K.: Minden bemutató sajátosan szép hangulatú. A helyi élmények közül kiemelném a katolikus püspökségen átélt csodát. A helyszín szépsége, a püspök úr jelenléte, a gyönyörűen feldíszített fenyőfa teljesen elvarázsolta gyermekeinket, szinte tapintható volt az áhítat. Egy másik nagyszerű élményünk akkor volt, amikor egy olyan vállalatnál betlehemeztünk, amelyiknek egyik tulajdonosa angol (egyáltalán nem tudott magyarul), a másik pedig csak románul beszélt. Mindketten kitörő örömmel fogadták a magyar betlehemes csapatot, és nagyon hálásak voltak azért, hogy ezt nekik megmutattuk. A gyerekeket igazi londoni gyömbéres karácsonyi süteménnyel várták, és angol nyelvű mesekönyveket ajándékoztak nekik.

Szintén maradandó élményt jelentett a Brüsszelben töltött pár nap. Egyik nap a szervezett programon túl egy templomlátogatás alkalmával Berecz András Kossuth-díjas néprajzkutató-mesemondóval találkoztunk, majd Brüsszel főterén betlehemeztünk.

O. J.: Mennyire látszik megvalósulni a program célja, ti. a betlehemezés mind szélesebb körben való terjedése?

S. I.: Csatlakozásunkkor egy szatmári iskola vett részt a játékban, ma már húsz fölött van a szatmárnémeti és környéki csapatok száma. Egyházi közösségek is csatlakoztak a felhívásra, és nagyon szép sikereket értek el. Romániából tizenkét megye területén folyik betlehemezés az alapítvány égisze alatt. Kolozs megyéből román nyelvű csapatok is részt vesznek a pályázaton szintén szép sikerrel.

O. J.: A „kiöregedő” gyerekek folytatják-e valamiképpen a betlehemezést?

K. K.: Korábban 9–18 év közötti gyerekek vehettek részt a pályázaton, a tavalytól a korhatár 9–14 évre módosult. Ez azt jelenti, hogy középiskolások csak akkor vehetnek részt benne, ha az előző években már részesei voltak a pályázatnak. Arra is van példa, hogy olyan kilencedikes diákok, akik a gimnáziumban „székely kapuztak”, csapattá szerveződtek, és csoportvezető tanárt kerestek maguknak.

S. I.: A csapatok többsége „visszaeső” betlehemező, mert aki egyszer kapcsolatba kerül a programmal, általában benne is szeretne maradni. A fiatalok is szívesen maradnak kapcsolatban a programmal segítőként, fotósként, sőt már van olyan pedagógus csoportvezető kollegánk is, aki középiskolásként találkozott a székely kapus programmal, és most saját csapatot vezet. Iskolánként maximum két csapat indulhat, az egyik betlehemezik, a másik vándorkiállítás szervez, és közösen gyűjtik a pontokat.

K. K.: Számunkra, vallástanárok számára evidens, hogy ezt a csodálatos világot, amit Istentől kaptunk, úgy kell továbbadni utódainknak, hogy az számukra is elérhető legyen. A pályázat második szakasza éppen ezt próbálja közvetíteni gyermekeik felé. Célunk rávezetni gyermekeinket arra, hogy hogyan lehet környezetbarát az életünk, erősítjük bennük a növény- és állatvilág szeretetét, védelmét, és rávezetjük őket az ember által okozott károk orvoslására.

A pályázat felhívja figyelmüket a természetes anyag használatának fontosságára, arra, hogy miként lehet háztartásunkat környezetbarát módon működtetni, aztán az éghajlatváltozásra, és mindarra, ami miatt veszélyben az elővilágunk.

S. I.: Sajnos az idén már lejárt a jelentkezési határidő, de jövőre szívesen várunk csapatokat a SzékelyKapuk-ZöldKapuk programba. Területi vezetőként hozzánk lehet fordulni a versenyre kapcsolatos információkért. (Sebesi Ibolya: ibylumi@yahoo.com, Kállai Karolina: kallaykarolina@freemail.hu)

O. J.: Előzetesen említettétek, hogy a betlehemes vetélkedőt nemzetközi versenyként szeretnétek elfogadtatni az Oktatási és Kutatási Minisztériummal.

„Rohanó világunkban sajnos a karácsony lassan elveszíti igazi jelentését, a hangsúly áttevődik a pénzen vett dolgok ajánldékozására. Pedig az igazi ajándék számunkra Jézus születése. Ezt nem kellene elfelejtenünk.”

Beszélnétek erről?

K. K.: Igen, az idén sikerült összeállítani egy olyan dokumentációt, ami reményeink szerint megfelel a követelményeknek. Négy országból kaptunk partnerkapcsolati szerződést: Szerbiából, Szlovákiából, Ukrajnából és Magyarországról. A közeljövőben ül össze a bizottság, hogy elbírálja a pályázatunkat.

O. J.: A katolikus és református hittanárok összefogása egy nemes ügy érdekében az ökumenére is szép példát mutat. Ti hogyan élitek meg ezt a közös munkálkodást?

K. K.: A felekezeti különbség soha nem akadályozta közös munkánkat. Mivel köztünk ez 25 éve így működik, diákjaink számára magától értetődő, hogy a katolikusok és reformátusok jól megértik egymást. Nem azt emeljük ki,

ami elszakít minket, hanem azt, ami összeköt.

S. I.: Egy vicces történet egy közös vallásóráról... Kolléganőmnem gyűlésre kellett mennie, és a két csoportnak együtt tartottam a hittanórát. Az óra eleji ima előtt megjegyeztem, hogy a református vallásúaknak nem kell keresztet vetni, de az első padban ülő református gyermek vetette a keresztet. Amikor szóltam, hogy neki nem kellett volna ezt tennie, nagy természetességgel azt mondta, hogy ő nem keresztet vetett, hanem „csillagot”.

K. K.: Nagyon szerencsés vagyok, hogy a katolikus tanártársammal való kapcsolatért. A közös munkáink mindig eredményesek, mert egymást segítve, békességben, szeretetben zajlanak. De nemcsak a karácsonyi készülődés és a karácsonyi program köt össze minket és diákjainkat, a hétköznapiakban is sok közös tevékenységünk van. A diákjaink is nagyon jó kapcsolatban vannak egymással. Számunkra az ökumené egy természetes dolog.

O. J.: A betlehemes tanítása, annak több helyszínen való bemutatása minden bizonnyal jobban segíti a szeretet-ünnepre hangolódást is. Mit jelent számotokra a karácsony?

K. K.: A karácsony számomra a legnagyobb ünnep, ami hatalmas felkészüléssel zajlik. Minden évben „újja születek” Jézussal. A gyermekem öröme és boldogsága a legnagyobb öröm számomra. Ilyenkor mindenki itthon van, és együtt örülünk a szeretet születésének, karácsonyi énekeket éneklünk. Kicsit újraélem a gyermekkori karácsonyok hangulatát is, és remélem, hogy gyermekeim is továbbviszik a közös karácsonyok élményét.

S. I.: Rohanó világunkban sajnos a karácsony lassan elveszíti igazi jelentését, a hangsúly áttevődik a pénzen vett dolgok ajánldékozására. Pedig az igazi ajándék számunkra Jézus születése. Ezt nem kellene elfelejtenünk. Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy nagy családban élek, és karácsonyeste a szülői házban gyűlünk össze. Nekem a karácsony édesanyám diós kalácsának illatát jelenti, az éjféli szentmisét, a meghitt beszélgetéseket testvéreimmel, a fenyőfa melletti közös éneklést, az önfeledt örömet.

OSVÁTH JUDIT

„Fehér sapkája van az angyalnak, valahol messze lakik”

Mit gondoltok, milyen az angyal, és miért várjátok a karácsonyt? – kérdeztük a marosvásárhelyi Kerekerdő óvoda Mackó csoportjába járó gyerekektől.

Nagyon szép a karácsony, csinálunk karácsonyfát, teszünk rá gömböket, és aztán várjuk az angyalt.

Nagyon szép az angyal, szép ezüstös ruhája van, hosszú szőke haja. Azt hiszem, jégpalotában lakik a jegesmedvéknél. Nem tudom, hogy jön ide, messze lakik, sokat utazik. Szereti a gyermekeket, de csak a jó gyermekeket. Tudja, hogy jók voltunk. Babát kértem tőle és játékokat.

Nagy Dorottya

Az angyalvárban lakik fent az égben. Szállva jön, és lát minket, és ha rosszak vagyunk, akkor nem jön, és nem hoz semmit. Én is készítettem neki ajándékot, karácsonyfasütit és szerettem az angyal. Szoktunk aludni, lefektetnek minket, amikor várjuk az angyalt, mert ha nem fekszünk le, akkor nem jön. Szép az angyal és kedves, hogy minden gyermekhez elmegy. Nem tudom, mivel megy, de nagyon gyors.

Libeg Dávid

Nagyon szeretem az angyalt, mert hoz ajándékot nekem. Nem tudom még mit hoz, írtam neki levelet, lerajzoltam, hogy mit hozzon, de nem tudom, elhozza-e azt. Nem látam még soha, mert éjjel jön, amikor alszunk. Szerintem fehér sapkája van az angyalnak. És segítői is vannak, mert egyedül nem tud mindent megcsinálni.

Szabó Dávid

Hosszú, fehér ruhája van az angyalnak, ezüst színű, csillogós a haja, vagy lehet, hogy narancssárga.

Még nem láttam. A mennyben lakik, és akkor is lát minket, ha mi nem látjuk őt. Nézi, hogy jók vagyunk-e. Éjszaka szokott jönni, mikor alszom, még nem láttam soha. Nagyon várom, mert jó voltam, és biztos kapok ajándékot. Társasjátékot szeretnék kapni.

Gyenge Jázmin

Én még nem láttam az angyalt, de azért szeretem és várom, hogy jöjjön. Szép ruhája van, és mosolygós az arca, mert szereti a gyerekeket, és ajándékokat hoz nekik. Nem tudom, hogy repül, azt hiszem, van szárnya. Valahol messze lakik, a felhőkben vagy fenn az égben, onnan néz minket, hogy jók vagyunk-e. A rossz gyermekeket nem szereti.

Mező-Palkó Roland

Mikor kimegyek az udvarra, akkor látom az angyalt, de mindig elrejtőzik, nem akarja, hogy lássuk. Lehet, hogy láthatatlan. Van szárnya, tud repülni. Úgy tudom a felhőkből jön, ott lakik. A karácsonyfát ledobja, az ajándékokat is ledobja. Másképp nem tud olyan sok mindent hozni. Jól dobja, és nem borul fel, ügyes.

Kőmíves Márk

Zöld haja van az angyalnak és fehér ruhája, és kopogós cipőt visel. Az égből lakik. Szárnya van, és

úgy repül. Nem félek tőle, de még nem láttam, aludtam, amikor jött. Mindenki alszik, és úgy jön csak. Mikor felébredtem, már elment, de hozott sok ajándékot. De nem tudom, hogy tud olyan sok mindent elhozni.

Gyenge Zsófi

Szép hosszú fehér ruhája van az angyalnak és hosszú szőke haja. Az arca kedves és mosolygós. És azt hiszem, nagy fehér szárnyai is vannak. Nem láttam soha, de egyszer hallottam suhogni, épp akkor keltem fel és elrepült, hallottam, a szárnyaival csapkodott. Szeretem, mert szép, és hoz nekünk ajándékokat. Nem tudok írni, lerajzolom neki, hogy mit hozzon, és azt hozza. Ha nem tudja azt elhozni, akkor nem baj, hozzon valami mást.

Lengyel Evelin

Mi elmentünk a szomszédba, és amikor nem voltunk otthon, jött az angyal. Göndör haja van az angyalnak és szőke, és a felhőkből jön, mert van szárnya, és tud repülni. Levelet írok neki, és kiteszem az ablakba, hogy éjjel vigye el. Nem láttam azt sem, mikor vitte el, mert aludtam. De tudom, hogy jön, és nagyon várom.

Aszalos Márk

Nagy fehér szárnyai vannak és repül. Én egyszer láttam az angyalt, meglessem, amikor anyukámék

becsukták a szoba ajtaját, és azt mondták, ne menjek ki. Láttam az ablakból, ahogy elrepült. Hoz ajándékokat, én egy babát kértem tőle, amit láttam az üzletben, és apukám nem vette meg, mert nem volt elég pénze. Mindegy mekkora a baba, akkorát hozzon, amekkorát akar.

Sipos Anita

Van varázspálcája az angyalnak, és azzal tud varázsolni. Odavarázsolja a karácsonyfát és az ajándékot. Nem láttam, nem engedi, hogy lássuk, elbújik az angyal. Szeretem, mert hoz ajándékot. Figyeli, hogy jók vagyunk-e, ha nem vagyunk jók, akkor nem hoz ajándékot. Nem félek tőle.

Vass Szandra

Szerintem az angyal egy nagy fiú, egy felnőtt és fekete ruhát visel, fekete pulóvert és fekete sapkát. Nem láttam még soha, de tudom, hogy jön és hoz ajándékot nekünk, ha jók vagyunk. Azt hiszem vannak segítők, akik segítenek neki megvásárolni az ajándékokat. De nem tudom, honnan vásárol, vagy kell neki pénz, vagy úgy kapja csak.

Buksa Mátyás

SZÖVEG ÉS FOTÓK: ANTAL ERIKA

A pedagógusok szerint inkább a tananyagot kellene csökkenteni

Szabályozni a feladatok mennyiségét

Megtiltották a tanároknak, hogy nagy mennyiségű pluszházifeladattal büntessék a diákokat – ez abból a rendeletből derült ki, amelyet Mircea Dumitru oktatási miniszter egy héttel korábban írt alá, de tartalmát csak december 7-én ismertette a sajtó. Azt követően lépett hatályba a szabályozás, hogy közvita alakult ki a diákok túlterheltségéről. A rendelet szerint a tanároknak nem szabad naponta összesen több mint két óra alatt elvégezhető házi feladatot adniuk, és ez valamennyi tantárgyra érvényes. A miniszter azt akarja, hogy az 1–8. osztályos diákok ne foglalkozzanak naponta 5-8 óránál többet tanulással. A rendelet megtiltja, hogy az előkészítő osztályokban a diákok házi feladatot kapjanak, a vakációk idejére pedig ez „általában tilos”.

Különbség kötelező és nem kötelező között

A tanároknak különbséget kell tenniük a kötelező és a nem kötelező otthoni feladatok között, előbbi átlagos nehézségű lehet, hogy valamennyi diák elvégezhesse, a fakultatív házi feladatot pedig a diákok képességeihez kell igazítani, és ez utóbbit csak bizonyos időszakokban lehet kiadni. A rendelet alkalmazhatóságát számos pedagógus megkérdőjelezte. A miniszter szerint az alkalmazásában jelentős szerep hárul az iskolaszékekre és a szülőkre, akiknek jelezniük kell, ha egyes tanárok nem tartják tiszteletben az új rendelkezéseket. Az elemista diákok az iskolai órák mellett a házi feladatok elvégzésével együtt eddig naponta akár nyolc órát is tanulással töltöttek, a gimnazisták pedig 12 órát, ami a miniszter szerint túl sok. „Mi, felnőtt emberek is azért várjuk a nyarat, hogy lazíthassunk, pihenhesünk. Mindeközben egy 8., 9., 10., 11. osztályos tanulónak folyamatosan dolgoznia kell, hogy szeptemberre, amikor elkezdődik az iskola, legyen kész mindennel, amit tanárai kértek tőle” – idézte az *Agerpres* hírügynökség a tárcavezetőt. A miniszter kijelentette, amennyiben a pedagógusok nem értik meg, mennyire túlterheltek a gyermekek, akkor a törvényhozónak, jelen esetben az oktatási miniszternek kell rendeletben szabályozni a kérdést. Ez többek között azt is előírja, hogy előkészítő osztályban nem szabad házi feladatot adni a tanulóknak.

Mircea Dumitru szerint később is a gyerek életkorához mérten kell adagolni a feladatokat. Az elemi osztályos tanulóknak például annyi házi feladatot kell adni, amennyit legfeljebb egy óra alatt elkészíthetnek, de az 5/8. osztályosok is legtovább két órát tölthetnek otthoni tanulással, rendelkezett a miniszter. „Ez nem azt jelenti, hogy ha egy gyerek többet szeretne dolgozni, meg kell tiltani neki. Ha ő több órát át olvasni kíván, az az ő döntése” – tette hozzá az oktatási tárca vezetője.

Inkább a tananyagot csökkentenék

A pedagógusok nagy része azonban nem ért egyet a tárcavezető újításával, egyesek éppenséggel kivitelezhetetlennek tartják azt. Király András oktatási államtitkár úgy nyilatkozott, bár a tárcavezető eltökélt, hogy megoldja a túl soknak bizonyuló házi feladatok kérdését, ő nem biztos benne, hogy kivitelezhető a terv. Az RMDSZ szakpolitikusa felidézte, korábban is létezett egy elképzelés, miszerint az 5-8. osztályos diákok esetében az adott osztály tanárai az osztályfőnök bevonásával egyeztessenek a házi feladatok mennyiségéről, ezt azonban a gyakorlatban nem sikerült megvalósítani. „Azóta is elmélet maradt. Szerintem az elképzelés kivitelezhetetlen” – mondta a hírportálnak az államtitkár. Burus-Siklód Botond, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének (RMPSZ) elnöke úgy vélte, a házi feladatok mértékét már csak azért sem lehet miniszteri rendelettel szabályozni, mivel a gyerekek különböző képességekkel rendelkeznek. „Ez az egyéni adottságoktól, képességektől, a gyermek motiváltságától és sok esetben a szülői hozzáállástól

is függ” – mondta a *Maszol.ro*-nak az oktatási szakember. Kijelentette, azt nem vitatja, hogy tehermentesíteni kell a diákokat, hiszen zsúfolt a tanterv, és rengeteg a tanóra, de hasonló miniszteri rendelettel szerinte inkább a tananyag mennyiségét kellene csökkenteni. Emlékeztetett, hogy erre meg is lett volna az alkalom év elején, a kerettanterv módosításakor, azonban a várva várt reform végül nem valósult meg. Felidézte, hogy a tantervek vitájakor nem arról szóltak az érvek, hogy tehermentesítsék a gyermekeket, hanem mindenki ragaszkodott a maga tantárgyához, annak fontosságát hangsúlyozta. Míg a kezdeti tervek szerint törölnék volna például a latinórákat, és csökkentették volna a történelemórák számát, az adott terület és a civil szféra képviselőinek nyomására végül nem sikerült megvalósítani az elképzelést. „Ugyanígy elvetik az integrált oktatás lehetőségét is. Pedig itt lehetne olyan elképzeléseket életbe léptetni, amellyel csökkenthetnék a gyermekek terheltségét. A most készülő tantárgyi programok meghatározóak lesznek” – nyilatkozta Burus-Siklód Botond. Elmondta, az 5–8. osztályos kerettanterv elfogadása után jelenleg is dolgoznak a tantárgyakra lebontott tananyag kidolgozásán, így végre eljött a pillanat, amikor valóban tehermentesíthetők a diákok. A házi feladatok mennyiségének minisztériumi szabályozása már csak azért sem kivitelezhető, mivel ez folyamatos egyeztetést feltételezne az oktatók részéről, mutattak rá a pedagógusok. Kifejtették, az olyan tanintézetekben, ahol egy-két oktató van, megoldható, hogy ezek megállapodjanak, ki mennyi otthon megoldandó feladatot szán a gyerekeknek, azonban nagy iskolákban, ahol több tucat pedagógus tanít egy osztályt, és ezek akár napokig nem találkoznak, ez nem kivitelezhető.

„A rendelet szerint a tanároknak nem szabad naponta összesen több mint két óra alatt elvégezhető házi feladatot adniuk, és ez valamennyi tantárgyra érvényes. A miniszter azt akarja, hogy az 1–8. osztályos diákok ne foglalkozzanak naponta 5-8 óránál többet tanulással.”

Komolyzene gyerekeknek: leckehangversenyek évada Sepsiszentgyörgyön

Gyermekeknek szóló komolyzenei sorozattal bővült az idei sepsiszentgyörgyi hangversenyévad kínálata. A nagy sikernek örvendő koncertprogram első hangversenyére több mint 800 diák látogatott el. A leckehangverseny-sorozat ötletgazdája dr. Filip Ignác muzsikus, zenepedagógus. A program célja a fiatal generáció komolyzene iránti érdeklődésének felébresztése, a zenei élmény személyiségre pozitívan ható erejének közös felfedezése, a jövő komolyzenei közönségének nevelése, tájékoztat a sepsiszentgyörgyi polgármesteri hivatal városimázs-irodája. A koncerteken magyar és román nyelven hangzanak el a tájékoztató szövegek, a négyrészes sorozat előadásait minden esetben két alkalommal mutatják be a Tamási Áron-színház nagytermében, reggel 10 órától a kisiskolások ismerkedhetnek a komolyzenével, 12 órától pedig az 5–8-as diákoknak mesélnek a hangszerek.

A korai komolyzenei élmény jelentősége

„Ha most bekerül egy jó mag, minden esély megvan, hogy kikeljen és szárba szökjön.” – véli Filip Ignác szervező és ötletgazda a korai zenei élmény jelentőségéről. „Az aktív zenehallgatás (...) az egyéniség fejlődését pozitív irányba befolyásolja. A kreativitást előnyben részesítő módszerek megízleltetik a diákokkal az alkotás örömét, ösztönzik a gondolkodást és a fantázia működését. Ezt a stílusú leketolmácsolást próbáljuk alkalmazni a hangversenyek keretében” – fogalmaz a muzsikus, aki a hangverseny-sorozat egyik állandó együttműködő partnere. Az erdélyi komolyzene meghatározó szereplője felidézte, hogy iskoláskorában vasárnap délelőtt kötelező módon részt vettek a marosvásárhelyi filharmónia leckehangversenyein. „Volt, amikor figyeltünk, volt, amikor unatkoztunk, ennek ellenére sok mindent tanultunk. Sok olyan mag került a lelkünkbe és elménkbe, amely évek múlva kelt ki. Egyes pillanatokra, ma

• Dr. Filip Ignác

is élénken emlékszem. Hasznos volt, azért is, mert megismertük a szimfonikus irodalom legjelentősebb műveit, és megtanultuk élvezni, szeretni a komolyzenét. Szeretném, ha a mostani diákoknak is hasonló élményben lenne részük” – fogalmazta meg.

A zene, amit könnyű asszociálni történetekkel

Filip Ignác abban bíz, hogy 10–15 év alatt igazi műértő közönséget sikerül kinevelniük Sepsiszentgyörgyön, ahol jelenleg a szimfonikus hangversenyek közönsége túlnyomó részt az idősebb korosztályból kerül ki. Másrészt abban is reménykedik, hogy tíz-húsz év múlva, akár több város összefogásával, Sepsiszentgyörgyön egy világhírű szimfonikus zenekar működhet, ahhoz illő hangversenyteremben telt házas hangversenyévadokat tartanak. 2003-ban a Georgius Egyesület és a Georgius Zenekar alakulásakor ezt a célt tűztük ki. Hiszem, hogy meglesz” – mondta Filip Ignác. A tavaszig tartó sorozatot Vivaldi *Négy évszaka* kerekezi, novemberben az Ősz és a Tél tételeit játszották Péter Ernő hegedűművész és Adorján Csaba narrátor közreműködésével. Majd a Codex régizene-együttes közreműködésével a régi zene műfajából nyújtanak kóstolót a januári Muzsika királyok és hercegek korából című koncerten. Februárban a hangszerek világában, a reneszánsz és a barokk korban barangolhatnak, márciusban a Tavasz és Nyár versenyművek szólnak meg a mesélő

Fotók • VARGYASI LEVENTE

• Az aktív zenehallgatás pozitívan befolyásolja az egyéniség fejlődését

és a hegedűszólista vendégművészek közreműködésével. „Azért tartom szerencsésnek a *Négy Évszakkal* indítani, majd zárni az idei leckehangversenyévadot, mert ismert és közkedvelt zenéről van szó, amelyet mindenki hallott már. Könnyű asszociálni történetekkel, amellyel be tudjuk indítani a gyermekek fantáziáját. Konkrét zenei futamok, dallamfordulatok látványosan összeköthetők természeti képekkel, hangulatokkal, történetekkel” – mondta Filip Ignác. A 20 lejes bérletek a kulturális szervezőirodában vásárolhatók meg, az előadásokra a belépő egyszeri alkalomra 5 lejbe kerül.

BÍRÓ BLANKA

Látni tanulni a „képek inflációjában” – a mozgóképkultúra népszerűsítése

Tagadhatatlanul a kép korát éljük. Olyan mennyiségű kép ér el bennünket, amennyi még soha eddig. A legkisebb gyerekek – akár csecsemőkortól – számtalan képpel találkoznak, többnyire mozgóképpel, hiszen az állóképek egyre inkább háttérbe szorulnak. Tévék és internetes csatornák

meg és értik meg, képesek-e válogatni, látják-e, amit néznek? Minthogy alig vannak olyan működő fórumok, próbálkozások, műhelyek, ahol a gyermekeket (felnőtteket, szülőket) látni tanítják, aligha várhatjuk el, hogy éles szemmel, kritikusan, szelektíven közelgedjenek a fiatalok a képaradathoz. Az iskolai, óvodai oktatás bár próbál felzárkózni a valós világ igényeihez, elvárásaihoz, a mozgóképértést meglehetősen háttérbe szorítja, megkerüli, illetve egyszerűen nem vesz róla tudomást. Ha életünk, világunk milyenségéből indulunk ki, akkor minden óvodában és iskolában tanulnia kellene a gyerekeknek vizuális kultúrát, animációs, illetve filmes ismereteket kellene szereznie, hogy ne csak passzív nézője legyen a sokszor napi 5-10 órás tévés, internetes mozgóképes kalandnak, a véletlenszerű filmes válogatásoknak, ne csak áldozata legyen a képi manipulációnak. Elsődleges akadálya az intézményes keretek között zajló mozgókép-oktatásnak, hogy nincsenek szakemberek, illetve akik vannak, azok nem az iskolákban, óvodákban dolgoznak.

Az animáció világának megismertetése

Bár sokan felismerik a mozgókép-központú oktatás fontosságát, kevesen próbálkoznak kivitelezésével. Sajátos kezdeményezésnek bizonyul – más próbálkozások mellett – a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetemen dr. Balázs Zoltán tanszékvezető által elindított foglalkozások sora, amelyek elsősorban kisiskolásoknak szólnak, az animáció különös világának a megismertetését célozzák. Néhány éve alkalmanként szerveztek animációs workshopokat elsősorban azokban az iskolákban, ahol az egyetem diákjai gyakorlatozni járnak, többek között az Iskola másként hetet használva ki. Meglepő tapasztalattal jártak ezek az események, hiszen nagyfokú érdeklődést tanúsítottak a gyerekek, sőt olyanok figyelmét is sikerült lekötni, akiket problémás, agresszív magatartású diákokként tartottak számon, és akik semmilyen módszerrel nem

voltak „megszelídíthetőek”. Számos pozitív visszajelzést is kaptak az animációs foglalkozások kapcsán, volt olyan gyerek, aki egyenesen kijelentette, hogy élete legszebb napja volt. A műhelyfoglalkozások kettős céllal jöttek létre, egyrészt megismertetni az animációs filmek legjavát, a legfrissebb díjazott alkotásokat közel vinni a gyerekekhez. Ebben nagy segítséget jelent a Prímanima fesztivál vándorbemutatója, amelynek helyi elérhetőségét évente koordinálja a Partiumi Keresztény Egyetem művészeti tanszéke, másrészt pedig beavatni a gyerekeket az animációkészítés rejtelmeibe.

Animációt, művészettörténetet oktatnának Nagyváradon

„Sok tehetség veszhet el, hiszen semmi esélyük nincs közel kerülni a műfaj megvalósíthatóságához. Kányádi Irénnel közösen abban gondolkodunk hosszú távon, hogy egy olyan projektet dolgozzunk ki, ahol nemcsak animációt, hanem művészettörténetet is tanulhatnának már egészen kisiskolás kortól, természetesen az életkori sajátosságokhoz igazítva” – fejtette ki Balázs Zoltán. Hozzátette, a céliskola, ahol ezt már a következő félévben kipróbálnák, a nagyváradi Szent László Római Katolikus Iskolaközpont, és szeretnék az intézménnyel jobban elmélyíteni a kapcsolatot. A tanszékvezető úgy fogalmazott, azt szeretnék, hogy egyelőre a kicsikkel kezdjék el a képzést, majd a programot kiterjesztenék a nagyobbakra, illetve a középiskolásokra is, ugyanakkor nem zárják ki a felnőttképzés lehetőségét sem. Az óvodásokat egyelőre kihagynák, mert a műhelymunkát náluk még nem lehet elkezdni. A foglalkozások alatt a magyar animáció történetét is szeretnék megismertetni, hogy a gyerekek találkozhassanak kiemelkedő alkotásokkal: nem a mennyiségi hanem a minőségi szempontokat tartják fontosabbnak. „Meglepő tapasztalat volt, amikor a 3. osztályos gyerekek nagyon értették a Jankovics Marcell filmjeit, illetve nagyszerű elemzésekkel álltak elő, érezték a filmnyelvet. Az iskolai oktatás nagy

• A mozgóképértést segítették elő Nagyváradon

százai ontják a filmes produkciókat, a számítógépes játékok interaktív képes élménnyel csalogatnak gyereket, felnőttest.

Az oktatás megkerüli a mozgóképértést

A virtuális valóság része mindennapjainknak. De hogyan viszonyulunk, illetve hogyan viszonyulnak a gyerekek ehhez a képinflációhoz, hogyan élik

hiányossága, hogy nem helyez erre hangsúlyt” – hangsúlyozta Balázs Zoltán. Azt is elmondta, 2006-ban Antik Sándor képzőművész kezdeményezésére tartottak egy konferenciát középiskolai rajztanárok részére Nagyváradon, ahová a szakma legjavát hívták el, többek közt Jankovics Marcellt is, viszont csak Útő Gusztáv sepsiszentgyörgyi képzőművész jött el, egyszerűen nem volt érdeklődés a kezdeményezés iránt. Akkor nem törtenhetett meg az áttörés.

A vizuális nevelés mint az iskolai oktatás „meghosszabbítása”

„Meg vagyok győződve, hogy valahol el kell kezdeni és csinálni kell, mert ez nem kormányrendeletre fog megváltozni, és a fentről jövő kezdeményezést nem érdemes várni. Kolozsváron a Francia Intézetben, illetve Sepsiszentgyörgyön a Magma Kortárs Kiállítótérben hasonló projektek működnek, ahol a vizuális nevelést az iskolai tanterv meghosszabbításaként biztosítják. Egyelőre nincs pedagógiai anyag, módszertan, kevés kapaszkodó van a szakmai kivitelezést illetően. Kísérleti fázisban vagyunk, de hiszek abban, hogy mint minden egyéb, amit lelkesen és következetesen csinálnak, elterjed, divat lesz belőle. Trendet kell csinálni belőle, így sokkal organikusabban létezhet majd, mint egy minisztériumi elvárás esetében. Én abban hiszek, hogy a politikumnak fel kell karolnia a jó kezdeményezéseket, de ne diktálja, ne tegye kötelezővé” – mondta el a szakember. A Partiumi Keresztény Egyetem kezdeményezése nemcsak azért fontos, mert azon ritka jelenségek közül való, amelyek a mozgóképkultúra népszerűsítését, oktatását elősegíti, hanem azért is, mert mintegy létszükséglet a ma emberének, hogy ne csak nézze, hanem lássa, értse, elemezze mindazt, amivel folyamatosan találkozunk a világháló és a tévécsatornák közvetítésével. Az igényt az effajta oktatómunkára leginkább az igazolja, ahogyan a gyerekek megélik, értékelik, mint ahogyan az ideai sepsiszentgyörgyi Pulzart során tartott animációs workshop keretében az egyik résztvevő kijelentette: „számomra ez meghatározó élmény volt!”

Fotók • PKE

•Fontos, hogy ne csak nézze, hanem értelmezze is a gyerekek a látottakat

A média életmód-, ízlés- és személyiségformáló hatása

Mára a fejlett országok nagy többségében létezik médiaoktatás. Mivel általános a különböző kerettantervrendszerek alkalmazása, a pedagógusok, illetve az iskolák vezetői általában szabad kezet kapnak abban a tekintetben, hogy önálló tantárgyként vagy valamilyen integrált formában jelenítsék-e meg. A kerettantervekhez kapcsolt módszertani ajánlásokban közös elem az, hogy a média használata, analízise és készítése során az iskolai szituációban fontosnak tartják, hogy a tanulók hozzáállása mindvégig objektív, konstruktív és kritikus legyen. Tagadhatatlan tény, hogy az általános és középiskolás korosztály számára a média életmód-, ízlés- és személyiségformáló hatása legalább akkora vagy még nagyobb, mint az iskoláé. A film, a televízió, a videó, a számítógép, a rádió, a nyomtatott sajtó egyre nagyobb teret követel magának az ifjúság életében is, így mind az információszerzés, mind a szabadidős tevékenységek egyre inkább a médiához és nem az iskolához kötik ezt a generációt. Különösképpen akkor, ha gyakorlattá válik a nevelésben az a kettősség, amit egyik oldalon az esztétikai, másik oldalon pedig a piaci, politikai szempontok érvényesítése hoz létre. E kettősség nemcsak azért rossz, mert az oktatás ilyen módon lemond életünk egy rendkívül izgalmas területének érde-

mi vizsgálatáról, hanem elsősorban azért, mert a fiatal korosztályok számára a média kontrollálatlan fogyasztása, használata kifejezetten káros lehet. A média és a nevelés kapcsolatát vizsgálva már a hatvanas években több fejlett országban felmerült az igény arra a szemléleti változásra, hogy az iskola foglalkozzon az ifjúságot egyre inkább befolyása alá vonó média hatásrendszerével. Nagy-Britanniában 1990-ben a Nemzeti Tantervi Tanács előírása szerint a média – különböző tantárgyak integráns részeként – kötelezően oktatott műveltségi területté vált. 1994-ben pedig elfogadták azt a vizsgarendszert (Általános Nemzeti Szakképesítés), mellyel Nagy-Britannia az Európai Unióhoz igazítja vizsgarendszerét. Ebben a rendszerben közép- és felsőfokú szinten érhető el minősítés a média területén Média, kommunikáció és gyakorlat néven. Ezt a helyzetet a hatvanas évektől folyamatosan sok vita előzte meg. Ezek folyamán olyan médiaoktatás bevezetésének igénye körvonalazódott, amely nem elég-szik meg a különböző médiumok iskolai használatával vagy a technikai ismeretek oktatásával, hanem azok tartalmi vonatkozásaiival, működésével is foglalkozik. (Részlet Tóth Géza *Az animációs film helye és szerepe a médiaoktatásban* című, a budapesti Oktatókutatató és Fejlesztő Intézet honlapján olvasható írásából)

FÁM ERIKA

Mégsem engedélyezte az oktatási minisztérium a kolozsvári iskola képzőművészeti osztályát

Megszűnhet a rajzoktatás hagyománya az Apáczai-gimnáziumban

Év közben kellett megszüntetni a nehezen beindított képzőművészeti osztály működését a kolozsvári Apáczai Csere János Gimnáziumban, miután az oktatási minisztérium – korábbi szóbeli ígéreté-

ötödikes osztályt. Az illetékes elmondta, bár a kérést szóban jóváhagyták, erről nem született hivatalos írásbeli értesítés, a tanfelügyelőség pedig beérte a szóbeli minisztériumi utasítással.

Király András szerint az iskolaigazgatók hosszadalmas vizsgáztatási folyamata is hozzájárulhatott ahhoz, hogy végül nem született írásos dokumentum a képzőművészeti osztály jóváhagyásáról. „Mi felvállaltuk a lehetetlent, de amit eddig meg lehetett oldani, azt most egymillió más dologból kifolyólag nem lehetett” – nyilatkozta a sajtónak a szakpolitikus. Rámutatott, a gondot elsősorban az okozta, hogy az iskola elkésett a kéréssel, és szeptember elsejei keltezéssel kellett volna jóváhagyni az osztály indulását, holott a kolozsvári kérvény szeptember 16-án született. Ahhoz, hogy jóváhagyják, korábbi dátumra kellett volna keltezni a hivatalos dokumentumot, magyarázta az illetékes. Egy olyan dokumentum aláírására, amelyen egy korábbi dátum szerepel, senkit sem lehet kötelezni, hívta fel a figyelmet Király András. Emlékeztetett, a következő tanévre vonatkozó beiskolázási adatokat decemberben, illetve februárban hagyják jóvá, az Apáczai képzőművészeti osztályának pedig nem volt jóváhagyott beiskolázási terve. Szerinte a tanintézetnek azt is hamarabb fel kellett volna mérnie, van-e igény az osztályra.

Japánsztrájkjal őrzik a hagyományt

Az Apáczai Csere János Gimnázium vezetősége szerint a megszüntetett osztályba járó 16 diák egy része az iskolában marad, a többi pedig visszatér abba a tanintézetbe, melyben a rajzoktatás beindítása előtt tanult. A döntésbe azonban nem mindenki törődött bele, Székely Géza, a nagy múltú képzőművészeti oktatással rendelkező iskola pedagógusa november végén japánsztrájkba kezdett, így hívta fel a figyelmet a veszteségre. A képzőművész több nap is sztrájkorséget állt a

tanfelügyelőség székháza előtt fehér szalaggal a karján, román és magyar nyelvű hirdetőtáblákkal ismertetve a tanintézet problémáját. „Tiltakozom azon emberellen és pedagógiaellenes eljárás ellen, amellyel a Kolozs megyei tanfelügyelőség megszüntette az Apáczai Csere János Elméleti Líceum képzőművészeti V. B osztályát” – állt az egyik pannón. Az oktató Valentin Cuiub főtanfelügyelőnek és Török Zoltán főtanfelügyelő-helyettesnek is üzent, petícióban kérve magyarázatot a kialakult helyzetre. Emlékeztetett, az illetékesek azt ígérték, ha ősszel összegyűl legkevesebb 12 diák, beindulhat az osztály. Úgy vélte, a tanfelügyelőség a diákok szorgalma, kiváló tehetsége, szerteágazó tevékenysége ellenére sem mutatott érdeklődést az osztály iránt.

Az iskola vezetősége egyébként bejelentette, hogy délutáni foglalkozással pótolják a megszűnő képzőművészeti osztályt, és minden lehetőséget biztosítanak a gyermekeknek tehetségük fejlesztésére. Vörös Alpár igazgató azt is leszögezte: alaptalan az a meglátás, miszerint az osztályra már nem volt igény, az ide járók jó eredményeket értek el. Úgy vélte, annak elindítására jövőre is kevés esély mutatkozik, hiszen csupán 23 gyermek fejezi be a negyedik osztályt az Apáczaiiban, de pár év múlva, amikor már sokkal több gyerek kerül ki az elemi iskola padjaiból, lehet esély a rajzoktatás újraindítására.

A kolozsvári tanintézet a korábbi tanfelügyelőségi elutasítás ellenére szeptemberben 1700 aláírással erősítette meg azt a minisztériumhoz intézett kérését, hogy engedélyezze a magyar tannyelvű ötödikes képzőművészeti osztály elindítását. Szóbeli ígéret alapján ez meg is történt, november elején azonban kiderült: mégsem működhet a csoport.

• Kolozsvár főterén tüntetett Székely Géza pedagógus (balra)

vell ellentétben – végül nem engedélyezte azt. A szaktárca november közepén, nem sokkal a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Gimnázium alapítása kapcsán kezdődött DNA-vizsgálat indítása után visszakozott.

Király András oktatásügyi államtitkár a sajtónak úgy nyilatkozott, először fordult elő, hogy a minisztérium vezetői nem tartották be adott szavukat. Az RMDSZ szakpolitikusa ugyanakkor az iskola vezetőségének a felelősségére is felhívta a figyelmet, rámutatva, hogy a kolozsvári gimnázium túl későn fordult az oktatási tárcához, ezt korábban, rögtön a Kolozs megyei tanfelügyelőség elutasító válasza után kellett volna megtenni. Úgy vélte, ez okozhatta, hogy végül nem sikerült engedélyeztetni az

Fotó: • ROHONYI D. IVÁN

PAP MELINDA

PISA-felmérés: valamelyest javult a romániai diákok teljesítménye

A romániai diákok eredménye valamelyest javult, a magyar diákoké pedig jelentősen romlott az iskolások képességeit öszszegző, nemzetközi teljesítménymérési program (PISA) 2015-ös felmérésében, amelynek eredményeit december 6-án tette közzé az Európai Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD). A diákokat a már megszokott módon a szövegértés, a természettudományok és a matematika területén tesztelték. A természettudományokban Románia 435 pontot ért el, 6 ponttal többet, mint 2012-ben a felmérésben (az országok átlaga 493 pont). Szövegértésnél 434 pontot értek el a romániai diákok a három évvel ezelőtti 430-hoz képest (az átlag 493 pont). A matematika területén elért pontjaik száma 444 pont, 10-zel több, mint 2012-ben (az átlag 490 pont). A természettudományokban Magyarország 477 ponttal az utolsó negyedben végzett az OECD-országok között, ami jelentős visszaesés 2012-höz képest (494 pont). Hasonló a helyzet a szövegértésnél, amelyben 470 pontot értek el a magyar diákok a három évvel ezelőtti 488-hoz képest. A matematika területén elért 477 pont megegyezik a 2012-es adatokkal. A román és a magyar iskolások teljesítménye is alacsonyabb az OECD átlagánál. A szövegértés, a matematika és a természettudományok területén is a szingapúri diákok szerepeltek a legjobban. Az OECD tagállamai közül pedig Japán, Észtország, Finnország és Kanada nyújtotta a legjobb teljesítményt. A természettudományok területén Szingapúr után Japán és Észtország következik, a szövegértésben Hongkong és Kanada, a matematikában szintén Hongkong és az ugyancsak Kínához tartozó Makaó.

„Minden országnak lenne hova fejlődnie, még a legjobban teljesítőknek is. A fiatalok munkanélküliség magas szintjére, a növekvő egyenlőtlenségre, a nemek közti szakadéokra, valamint a gazdasági növekedés sürgető igényére tekintettel többet kell tenni annak a biztosítása érdekében, hogy minden gyerek a lehető legjobb oktatásban részesüljön” – hangsúlyozta Ángel Gurría, az OECD főtitkára.

„Az alapvető készségek nemcsak az iskolában, hanem a későbbiek folyamán is kulcsfontosságúak a siker szempontjából, a továbbtanulásban és a munkaerőpiacon is. Túl sok fiatal európai nincs kellőképpen felkészülve a modern, rendkívül innovatív társadalmak kihívásaira” – figyelmeztetett brüsszeli

Kérdések a PISA-tesztből

Az űrből a Föld légkörébe belépő kődarabokat meteoroidoknak nevezik. A meteoroidok felforrósodnak és izzanak, miközben keresztülzuhanak a Föld légkörén. A legtöbb meteoroid elég, mielőtt becsapódna a Föld felszínére. Amikor egy meteoroid becsapódik a Földbe, akkor egy kráternek nevezett lyukat hozhat létre. Ahogy egy meteoroid közeledik a Földhöz és légköréhez, felgyorsul. Miért történik ez?

- A meteoroidot vonzza a Föld tömege.
- A meteoroidot behúzza a Föld forgása.
- A meteoroidot tolja a Nap fénye.
- A meteoroidot taszítja az űr légüres tere.

Milyen hatással van egy bolygó légköre a bolygó felszínén található kráterek számára?

- Minél sűrűbb egy bolygó légköre, annál több kráter lesz a felszínén, mivel kevesebb meteoroid ég el a légkörben.
- Minél sűrűbb egy bolygó légköre, annál kevesebb kráter lesz a felszínén, mivel kevesebb meteoroid ég el a légkörben.
- Minél sűrűbb egy bolygó légköre, annál kevesebb kráter lesz a felszínén, mivel több meteoroid ég el a légkörben.
- Minél sűrűbb egy bolygó légköre, annál több kráter lesz a felszínén, mivel több meteoroid ég el a légkörben.

sajtótájékoztatóján Navracsics Tibor kulturális, oktatási, ifjúságpolitikai és sportügyi uniós biztos.

A felmérésben 540 ezer 15 éves diák tudását ellenőrizték 72 országban. A vizsgáldás négy nagy területet céloz: a természettudományokat, a matematikát, a szövegértést és a problémamegoldást, amelyek közül most az elsőt volt a hangsúly. A PISA-vizsgálat az OECD nemzetközi tanulói teljesítménymérési programja, amelyet 2000-ben indítottak el, és háromévenként ismételnék meg. A PISA betűszó: Programme for International Student Assessment, azaz „a nemzetközi tanulói teljesítménymérés programja”.

Hírösszefoglaló

A romániai diákok csaknem fele funkcionális analfabéta

A romániai diákok 42 százaléka funkcionális analfabéta – hívták fel a figyelmet november elején a Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) és az államelnöki hivatal által szervezett kolozsvári konferencián.

A rendezvényen az Európai Unió még 2012-ben közzétett jelentésére hivatkoztak, amely súlyos gondokat említ Románia kapcsán – közölte az *Agerpres* hírügynökség. A jelentés készítői szerint ezek

fiatalok csak olyan munkahelyet lesznek képesek elfoglalni, amelyhez minimális képzettséget igényelnek. Ioan Aurel Pop, a BBTE rektora úgy fogalmazott: huszonhat év után visszajutottunk egy olyan állapotba, amelyről azt hittük, hogy rég magunk mögött hagytunk. „Tanárként azt mondhatom, hogy kivívtuk magunknak a jogot, hogy ostobák legyünk. Csakhogy ez a szabadság megszünteti emberi mi-voltunkat, mert az emberi lét ismérve a

tanulás” – magyarázta a rektor. A szakemberek szerint nem tekinthető funkcionális analfabétának, aki képes elolvasni és megérteni egy szöveget, összefüggéseket találni korábbi ismeretei és a szövegben fellelhető ismeretek között, képes szóban és írásban kifejezni álláspontját a szövegben megfogalmazottakkal kapcsolatban, és nem utolsósorban képes a szövegből megszerzett információkat a mindennapi életben alkalmazni.

Milyen a jó gyermekkönyv-illusztráció?

Kürti Andrea kapta novemberben a legjobb illusztrátornak járó elismerést a Románia legszebb könyvei elnevezésű versenyen, a fiatal képzőművész díjnyertes illusztrációi a csíkszeredai Gutenberg Kiadó gondozásában napvilágot látott *Királylány a lángpalotában* című népmese-kötetben jelentek meg. Idén immár ötödikre hirdette meg a Teljesítményért és Kultúráért Egyesület a Román Nemzeti Kulturális Alappal közösen a legszebb ro-

masztja Makkai Kinga marosvásárhelyi gyermekirodalom-oktató véleménye is: „Régebben, körülbelül 2000-ig valóban egyfajta kiegészítő funkciója volt a gyermekkönyvek illusztrációinak: a szöveg legfontosabb üzenetét emelte ki, árnyalta a kép. Ma már az illusztrátor és az író társszerzők, a szöveg és a kép külön-külön is teljes értékű, ugyanakkor kiegészítik egymást, együtt nyújtanak élményt. Így a kép és szöveg egyenrangúvá vált”

intéztük a kérdést, hogy vajon van-e ilyen jellegű különbség, Kürti Andrea kifejtette, nem hiszi, hogy két táborra kellene osztani az olvasókat. „A gyermekkönyveket legtöbbször együtt olvassa felnőtt és gyermek. Sokkal izgalmasabb megtalálni azt a határt, amikor a gyermek még megérti, és be tudja fogadni az illusztrációkat, de a szülő számára sem válik unalmasá a könyv lapozgatása” – mondta az illusztrátor. Az illusztrátor

• Kürti Andrea

mániai könyvek versenyét, amelyre összesen 250, Romániában és a Moldovai Köztársaságban megjelent kötetet neveztek be, s a végső listára, a tizenegy díjazott közé egy magyar nyelvű alkotás került be. A csíkszeredai könyvkiadónál megjelent, erdélyi szász népmeséket tartalmazó kötet kiváló alkalmat nyújtott arra, hogy ne csupán a díjazás eseménye kerüljön az érdeklődés középpontjába, hanem ennek apropóján essék szó a szöveg és az illusztráció szervező egységéről. Olvasóként ritkán gondolkodunk el azon, vajon milyen viszony áll fenn az irodalmi szöveg és a hozzá, melléje készült illusztráció között, általában úgy tekintünk a képre, mint a szöveg egyfajta ábrázolására, elmesélésére. Alkotói szempontból közelítve a kérdéshez Kürti Andrea kifejtette, az igazán jó illusztrációnak nem szabad megállnia a pusztán képi elbeszélésnél, mert akkor eszközzé válik. „A jó gyermekkönyv megszületéséhez szükséges az, hogy az illusztrátor az író és szövegét tiszteletben tartva hozzá tegyen saját magából is valamit, továbbgondolja a történetet, képileg akár tovább meséljen. Egy könyv akkor válhat kerek egészé, ha író és illusztrátor egyaránt magáénak érezheti azt” – mondta el lapunk megkeresésére Kürti Andrea Kolozsváron élő képzőművész. Az elhangzottakat alátá-

• A díjnyertes kiadvány a csíki Gutenberg Kiadónál jelent meg Kürti Andrea rajzaival

mutatott rá Makkai Kinga. A gyermekirodalom-szakértő arra is felhívja a figyelmet, hogy korosztályonként eltérő módon viszonyulnak a képhez a kicsik és nagyobbak. Ugyanis óvodáskorban az illusztráció van előtérben, a közös meseolvasás alkalmával a gyermek képolvást végez, az illusztráció alapján fogadja be a szöveget, amely auditív élményként a szülőtől származik. Körülbelül nagycsoportos kora körül, vagy amikor megtanul olvasni, a kép háttérbe kerül, és a szöveg alapján értelmezi az illusztrációt a gyermek.

Talán a leginkább felnőtteknek szóló könyvekben és a gyerekeknek szántakban lévő képek eltérő volta miatt támadhat bennünk az a gondolat, hogy másképp kell hozzálátni egy, a legkisebbeknek szóló mű illusztrálásához, mint ha felnőtteknek szánják a rajzokat, képeket. Amikor azonban a szakmabélihez

munkásság elismeréséről úgy vélekedett a kitüntetett, olyan szempontból fontos, hogy ezáltal ő meg a könyvkiadó is biztosan felkerül a gyerekkönyvek térképére. „Ugyanakkor nagyszerű visszajelzés arra vonatkozóan, hogy jó úton haladunk, és érdemes folytatni, építeni azt, amit minden nap csinálunk” – mondta a képzőművész. Az illusztrátorokra ugyanakkor nem kis felelősség hárul, hiszen az ő képeik terelik – szintén észrevétlenül – a legkisebbeket az esztétikai, képzőművészeti érdeklődés felé. A jó gyermekkönyveknek kettős a pedagógiai küldetésük, az illusztráció a vizuális, művészeti, míg a szöveg az irodalmi nevelést szolgálja – fejtette ki Makkai Kinga.

DÉNES GABRIELLA

Egyre többen kapcsolódnak be az Én is szeretnék játszani! közösségi projektbe

Elsődleges cél a közös szocializáció

A fogyatékkal élők és az egészséges gyermekek, illetve felnőttek közötti szocializáció megteremtése a hosszú távú célja a kolozsvári Én is szeretnék játszani! elnevezésű közösségi projektnek – tudtuk meg Deme Ilona pszichológustól, az akció egyik kezdeményezőjétől. Az Életfa Családsegítő Egyesület elnöke a Magyar Közoktatásnak elmondta: a projektet idén nyáron indították, az első rendezvény a szervezet kertjében tartott Játszó. tér elnevezésű kerti összejövetel volt, amelyen a résztvevők különböző játékos foglalkozásokon vettek részt. Azóta havi rendszerességgel szerveznek hasonló jellegű programokat, ezenkívül pszichodráma csoportba és logopédiai foglalkozásokra is várják az érdeklődőket, a fogyatékkal élő gyermekek szülei számára pedig önszervező csoportot szerveznek.

Odafigyelni a fogyatékkal élőkre

Deme Ilona kifejtette: az Én is szeretnék játszani! projektnek kettős célja van. Egyrészt integrálni szeretnék a hátrányos helyzetűeket, ennek érdekében változatos programokba vonják be őket, hogy a mindennapokban ugyanúgy jelen lehessenek, mint az egészséges gyermekek és felnőttek. Ugyanakkor arra szeretnék ösztönözni a szervezeteket, oktatási, kulturális és közintézményeket, hogy figyeljenek oda a fogyatékkal élőkre, biztosítsanak olyan körülményeket, hogy számukra is elérhetőek legyenek a különböző szolgáltatások és rendezvények, illetve legyen természetes a jelenlétük. Sok helyen problémát jelent, hogy például a mozgássérültek egyszerűen nem tudnak bejutni az események helyszínére, vagy nincs kialakítva számukra speciális felszereltségű mellékhelyiség. „Tulajdonképpen figyelemfelkeltő és érzékenyítő kampányt folytatunk. Szeretnénk eljuttatni minél több emberhez és intézményhez az üzenetet, hogy a fogyatékkal élők is ugyanúgy részt akarnak venni a szocializációs eseményeken” – magyarázta. Deme Ilona azt is elmondta: a közintézmények – például a Babeş-Bolyai Tudományegyetem és a Kolozsvári Állami Magyar Színház – mellett együttműködnek többek között a Transzit Házzal, a Kolozsvári Magyar Napok szervezőivel, a Kozmutza Flóra Hallássérültek Speciális Iskolájával, a Romániai Magyar Gyógypedagógusok Egyesületével és a Gondviselés Egyesülettel.

Erdély első kerekesszékes hintája

A projekthez ugyanakkor rengeteg civil csatlakozott, akik egyrészt adományokkal, valamint támogató hozzáállással segítenek. A pszichológus kifejtette: vannak félelmek, sokan zavarnak vannak a fogyatékkal élők közelében, mert nem tudják, hogyan kell viszonyulniuk hozzájuk, nincs megfelelő nyelvezetük. „Az emberek rendkívül nyitottak, pozitívan fogadták a kezdeményezést, nagyon sok kolozsvári magyar család látogatja a rendezvényeket. Közösén kell kialakítanunk a szükséges nyelvezetet, folyamatosan tanulunk egymástól” – magyarázta az Életfa Családsegítő Egyesület elnöke. Az Életfa egyébként már korábban is rendszeresen tartott rendezvényeket, foglalkozásokat a fogyatékkal élők számára, az Én is szeretnék játszani!

• Deme Ilona
pszichológus

• Az első erdélyi kerekesszékes hintát a kolozsvári Életfa Családsegítő Egyesület kertjében állították fel

projektrel pedig folyamatosan, lépésről lépésre bővítik ezek, illetve a résztvevők körét. A következő kapcsolódó esemény a december 17-én az Apáczai Csere János Gimnáziumban sorra kerülő adventi gyermekfesztivál, amelyet úgy szerveznek meg, hogy a mozgássérültek is ugyanabban az élményben részesüljenek, mint egészséges társaik. A közeljövőben a kincses város valamely közterén a kerekesszékes kényszerült gyermekek és felnőttek által használható második hintát is felszerelik, ennek engedélyeztetése már folyamatban van. Egy ilyen játszótér – Erdély első kerekesszékes hintáját – már felállítottak az Életfa kertjében, a hintákat az augusztusi Kolozsvári Magyar Napokon összegyűlt adományokból és a Kolozsvári Állami Magyar Színház által szervezett bolhapiac bevételéből, összesen 26 ezer lejből vásárolták.

KÖRÖSSY ANDREA

„Csodamódszer” a megfélemlítés ellen

„Kirántja a kezemből a nadrágot, a földre dobja, a zsákomat is lekapja a fogasról, azt is a földre dobja, azt sziszegi, tűnjek onnan, mert ha nem, akkor énvelem is azt fogja csinálni, amit a cuccommal.” (Dragomán György: *Máglya*) Sokaknak ismerős lehet a fenti helyzet. A tanárok sokszor szembesülnek hasonlóval, a szülők megszenvedik esetleg a saját gyerekük élményein keresztül. A legtöbbször tehetetlenek vagyunk, vagy a probléma kezelésére irányuló próbálkozásainkkal gyakran csak fokozzuk a zaklatás, a bullying folyamatát, amely azonnal folytatódik,

mentén beszélt a jelenségről Szebeni Viola magyarországi pszichológus az Életfa Családsegítő Egyesület korábbi előadásán. Ismertette a bullying főbb jellemzőit, rávilágított a rossz kezelési módszerekre, és megoldásokat is kínált. A jelenség ismétlődő, szándékos zaklatást feltételez, ahol az áldozat nem provokál, és többnyire annyira kiszolgáltatott, hogy labdába se rúghat zaklatójával szemben. Beszélni sem mer/szeret róla, a szülő sokszor nem is tudja, minek van kitéve a gyereke: tanácsos megfigyelni a testét, ellenőrizni a tárgyait, hogy észleljük, ha gond

rabban kereshetjük az érzékenyebbek között, akiknek alacsony az önértékelésük, elítélik az erőszakot, esetleg népszerűtlenség, nincsenek túl jó szociális készségeik, ezért magányosak, túl védettek, vagy túl magas bennük a megfélemlítés iránti vágy. E jellemzők ellensúlyozására szülőként már kisgyerekkortól gondoskodjunk arról, hogy ne csak anyás élményei legyenek a gyerekeknek, főleg a fiúknak. Kell az apai „lazaság”, amikor kisebb súllyal jelenik meg, hogy éppen nincs sapkája, belelép a pocsoltyába, meghúll a torka. Szebeni Viola egy másik tévhitként osztályozta, mi-

„A jelenség ismétlődő, szándékos zaklatást feltételez, ahol az áldozat nem provokál, és többnyire annyira kiszolgáltatott, hogy labdába se rúghat zaklatójával szemben. Beszélni sem mer/szeret róla, a szülő sokszor nem is tudja, minek van kitéve a gyereke.”

szerint a zaklató tele lenne szorongással: számára nagy öröm, ha zaklathat. A zaklatók általában jó intellektusúak, jól manipulálják a környezetüket, impulzívak, dominánsak, győzni akarnak, hideg empátiával tudják, hogy a másik mit érezhet, de nem tudják átérezni azt.

A szemtanúk mint generátorok

A bullying mit sem ér a „nézőtér” nélkül. Így válnak a szemtanúk a folyamat generátoraivá, ők a leggyakrabban nem avatkoznak be a történetekbe, egyfajta morális önfelmentést gyakorolnak, azaz olyan információkat szelektálnak, amelyek a „távolmaradási” döntésüket, hozzáállásukat igazolják. Rájuk alapozódik a megelőzés is, ehhez a gyerekeknek tudatosan meg kell érteniük a különbséget az árulkodás és a jelzés között, ehhez is léteznek gyakorlatok. A zaklató szüleinek lenni sem könnyű, sokszor meglepetéssel szem-

• Kiközösítés, lelki terror. Iskolában is gyakori, hogy megfélemlítik a gyereket kortársai

mihelyt hátat fordítunk. A resztoratív technika a legújabb, és jelenleg leghitelesebb megoldás. Az is jó benne, hogy alkalmazásához nem szükséges pszichológusnak lenni, és Kolozsváron is megtanulható. Addig is, mit tehetünk?

Ismétlődő, szándékos zaklatás

A még könyörtelenebb valóságon alapuló, sokkoló filmből vágott képsorok

lehet. A fiúknál sokszor tettelegesség fajul a bullying, lányoknál jellemzőbb a verbális zaklatás, pletykaterjesztés – ismerős lehet az „elveszem a barátnődet” típusú fenyegetőzés. Korunkban súlyos mértéket ölthet a cyberzaklatás, tanácsos tudni, hol mozog a gyermekünk az interneten. Az áldozat a hiedelmekkel ellentétben nem mindig a púpos, szemüveges kissrác, de gyak-

besülnek azzal, hogy a gyerekük bully. A bántó fél sokszor az anyját is meg-rúgja, ám ettől éppen neki megszűnik a biztonságérzete, hiszen megszületik benne az érzés: „ha anyát megrúghatom, akkor ki véd meg engem?” A zaklató akkor is „megtörténhet”, ha a családjában vasszigor van. Megfigyelések szerint kevesebb a zaklatás azokban

„Az egyik legrosszabb zaklatáskezelési módszer az »áldozat« agyondicsérése. A szándékkal ellentétes lesz a következmény, sokkal rosszabbat tesz, hiszen a zaklatók megbosszulják a szünetben, esetleg még inkább elszabadul a pokol.”

az iskolákban, ahol egyértelműek a szabályok (ez a családban is érvényes). A bullyingban döntő az iskola motivációs légköre, az osztály légköre. A konfliktuskezelésben pedig nagyon fontos a tanár személye, személyisége – a legnagyobb jóindulattal, de kellő felkészí-

tés nélkül, ösztönösen eljáró tanár csak fokozhatja a zaklatást, amikor látszólag jó, ám tulajdonképpen igen szerencsétlen módszereket alkalmaz.

Ne dicsérjük az áldozatot

Az egyik legrosszabb zaklatáskezelési módszer az „áldozat” agyondicsérése. Szándékával ellentétesen sokkal nagyobb rosszat tesz, hiszen a zaklatók megbosszulják a szünetben, esetleg még inkább elszabadul a pokol. Ne kezeljük sokkolóan a problémát a közösség előtt, hiszen szünetben azt is megbosszulják majd az áldozaton, hogy – természetesen miatta – ezt végig kellett szenvedniük. Több szinten kell tehát a bullyingot kezelni. Egyrészt kognitív szinten, tudatosan, másrészt viselkedésben, és nagyon fontos tudni érzelmileg nem bevonódni. Mit tehetünk tehát? Jó felismerni, ki hajlamos arra, hogy áldozattá váljon, és jobban odafigyelni rá, így könnyebben észlelhetőek a bullying tünetei. Tevékenységet ajánlhatunk a zaklatónak, aki sokszor azért zaklat, mert nincs más dolga. Fontos a család pszichés egészsége, szokásainak aktualizálása, konstruktív problémamegoldó minták kialakítása – nem hasznos beküldeni a szobába a „rossz” gyereket, segíteni kell őt érzelmei uralásában. Nagyon fontos

a támogató iskolai környezet, kortárs segítők (a potenciális „nézőtér” tagjainak) kiképzése. A megelőző képzések 60-65 százalékkal csökkentik a zaklatás gyakoriságát. A resztoratív (vagy restauratív) technikák a pozitív énkép kialakítása által elejét veszik a jelenség folytatásának. A resztoratív technika lényege nagyon leegyszerűsítve, hogy a zaklatás kapcsán nem azt kérdezi, miért, hanem a konfliktuskezelésre és jóvátételre fókuszálva lehetőséget ad mindkét félnek egy pozitív lezárásra. A módszer nagyasszonya Negrea Vidia, aki ezt a szemléletmódot és ezeket a technikákat nagyon sok területen, többek között börtönökben is alkalmazta, és aki többször is tartott Kolozsváron előadást. A technikának már akadnak ismerői (egyelőre túl kevesen) a kolozsvári szakemberek körében is, néhányan éppen most dolgoznak egy programon, amelyet kísérletképpen az irányukban nagy nyitottsággal viszonyuló líceumokban alkalmaznak az új tanévben. A tapasztalatokról, technikáról a szakma majdani szélesebb körű tájékoztatását, képzését is tervezik.

KEREKES EDIT

A felborult erőegyensúly

A megfélemlítés (angol szóval bullying, hasonló értelemben használatos még: terrorizálás, zsarnokoskodás, erőszakoskodás, kegyetlenkedés, megalázás, gyötetés, zaklatás, székálás, szívatás, szadizás, kötekedés) a bántalmazás egy fajtája. Olyan ismétlődő viselkedést jelent, amellyel egy csoport vagy egy személy egy másik csoport vagy személy feletti hatalmát igyekszik kialakítani vagy megerősíteni, az „erőegyensúlyt” ezáltal megszüntetve. Ez a felborult erőegyensúly egyaránt jelenthet társas és/vagy fizikai befolyást. A megfélemlítés áldozatát gyakran célpontnak nevezik. A megfélemlítés a bántalmazás három alaptípusából tevődik össze: érzelmi, szóbeli és fizikai formából. Gyakran folyamodik a kényszerítés rejtett módszereihez, mint például a pszichológiai manipulációhoz. A megfélemlítést többféleképpen lehet definiálni, egyes amerikai államokban már létezik ellene törvény. Az iskolában és a munkahelyen

gyakran előforduló megfélemlítést peer abuse-nak (kortársak közti megfélemlítésnek) is nevezik. Robert W. Fuller a rankism (a rangsorban alattunk állók bántalmazása, megalázása) keretében elemezte ezt a viselkedésmódot. Bármely olyan helyzetben előfordulhat, ahol az emberek kapcsolatba kerülnek egymással: létezik iskolai, templomi, családi, munkahelyi, otthoni és egyes környékeken, lakóközösségekben megjelenő formája. Gyakori kiváltó oka az elköltözésnek. Létezik társadalmi csoportok, társadalmi osztályok, sőt országok között is (l. jingoizmus), azonkívül a nemzetek közötti erőegyensúly vélt vagy valós felborulását a két világháború elsődleges okai közt is számot tartják. Ebből a szempontból nézve tehát ennek a jelenségnek a nemzetek közötti megnyilvánulásai legalább két, súlyos áldozatokkal járó háborúra vezethetők vissza. A megfélemlítés ismétlődő agresszív magatartás, melynek célja a má-

sik ember szándékos bántalmazása (fizikai vagy mentális formában). Az egyén olyan viselkedése jellemzi, amellyel egy másik fölött hatalomra tehet szert. Dan Olweus norvég kutató úgy definiálja a megfélemlítést, amikor valaki ismételt és hosszabb időn át negatív cselekedeteknek van kitéve egy vagy több más személy részéről. A negatív cselekedetet pedig így határozza meg: amikor valaki fizikailag, szóban vagy más módon szándékosan sérelmet vagy kellemetlenséget okoz egy másik embernek. A megfélemlítés körébe tartozik a csúfolódás, a szóbeli vagy írásbeli sértegetés, a tevékenységből, illetve a társas helyzetekből való kizárás, a fizikai bántalmazás és a kényszerítés is. A megfélemlítő személy viselkedhet így azért, hogy népszerűnek, illetve erősnek, keménynek tűnjön, vagy pedig hogy felhívja magára a figyelmet. Lehet a háttérben féltékenység, vagy pedig az, hogy őt magát is megfélemlíti valaki.

Délutáni foglalkozások a gyergyószentmiklósi Vaskertes iskolában

Házi feladat legyen, de ne túl sok

Csupa jókedvű gyerek fogadott a gyergyószentmiklósi Vaskertes iskolában a tanítás utáni délutáni foglalkoztatón. A program keretében a napi tananyag elsajátítása mellett a minőségi kapcsolódásra is nagy figyelmet fordíta-

biztosítottak a támogatásukról” – ismertette Bernád Ildikó, a tanintézmény igazgatója. A délutáni foglalkozás – mely ottjártunkkor nagyon jó hangulatban zajlott – a tanítási órák után közvetlenül kezdődik. A több

nagyon komolyan, fegyelmezetten, és olyan gyerek is van, akit folyamatosan noszogatni kell, hogy kinyissa a füzetet, ha pedig sikerül nekifognia egy feladatnak, azt nagyon ügyesen, hamar megoldja” – ecsetelte a nyugdíjas tanítónő. Hozzátette, olyan kisdíák is akad természetesen, akinek több útbaigazításra van szüksége. A feladatok megoldása után újra szünet következik, és hát jó nagy udvaron szaladgálnak, játszanak a gyerekek.” A szünetet követően, aki nem fejezte be a feladatát, az a végére jár, utána kézímunkázunk, festünk, színezzünk, társasjátékozunk. Minőségi kapcsolódás kell a gyerekeknek. A délutáni programon a tévé, a számítógép eszükbe sem jut, 4 óráig vannak itt velem a diákok” – mondta Sájter Gizella. Hozzátette, tavaly keve-

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

nek. Intézményvezető, tanítónő, szülő osztotta meg tapasztalatát és a házi feladatokról is beszélgettünk.

A pedagógus irányításával zajló délutáni foglalkoztató immár második éve működik a gyergyószentmiklósi iskolában. A tavalyi tanév pozitív visszajelzései arra késztették az intézmény vezetőjét, hogy a 2016–2017-es tanévben is legyen folytatása a programnak. „Az idén is, akár a tavaly, a tanév első hónapjára, decemberig a Hargita Megyei Tanács támogatja a kezdeményezésünket. A tanév hátralevő részében a helyi Szent Miklós-szervezet nyújtja az anyagi támogatást. A program kivitelezésére Sájter Gizella, az iskola nyugdíjas tanítónője vállalkozott. A Szent Miklós-szervezet svájci partnerei pedig nemrég meglátogatták a gyerekeket, és

mint húsz kisiskolás délben találkozik, és miután kifújták magukat, lazítottak, „jóllakni” mennek az iskolához tartozó közeli Csillagszem napközibe, együtt fogyasztják el az ebédet, amit a szülők fizetnek, az nem támogatott.

Hogy társasozni is jusson idő

A déli étkezés után a „tájékozódásra” kerül sor, ami nem más, mint a napi feladatok átnézése. „Miután asztalra kerültek a füzetek, könyvek, és mindenki tudja a feladatát, tájékozódott, akkor következik az udvaron a szaladgálás, a különböző közös játékok. Erre nagy szükségük van a gyerekeknek, hiszen egész délelőtt ültek a padban. A házi feladatokra nagyjából egy órát szánunk. Akad, akinek könnyen megy, másoknak biza elkel a segítség. Többben teljesen önállóan dolgoznak,

„A feladatok megoldása után újra szünet következik, és hát jó nagy udvaron szaladgálnak, játszanak a gyerekek. A szünetet követően, aki nem fejezte be a feladatát, az a végére jár, utána kézímunkázunk, festünk, színezzünk, társasjátékozunk.”

sebb gyerek volt, több idő jutott a társasjátékokra, még malmoztak is, ezt szeretnék idén is elérni.

Mennyi feladatot kapjon otthonra a gyerek?

Egyre többször felvetődik a kérdés, hasznos-e a házi feladat a gyerekeknek, kell-e otthonra munkát adni a kicsiknek. „Mivel több évfolyamról, különböző pedagógusoktól érkeznek a délutáni foglalkoztatóba a gyerekek, azt tapasztalom, hogy változó, ki mennyi házi feladatot ad. Van gyerek, akinek mondhatni alig van házi feladata, talán egy-két sor, különösen

„A délutáni foglalkoztatónak tulajdonképpen nem is az volna a lényege, hogy tanuljanak másnapra a kicsik, hanem hogy kikapcsolódjanak, lazítsanak ugyanúgy, mint otthon tennék. Fontos az is, hogy mozogjanak, játsszanak.”

az elsősöknél, másik gyereknek sokkal több, alig ér a végére. Úgy gondolom, kell a házi feladat, de nem sok. Viszont, amit a harmadikos-negyedikeseknél tapasztalok, az az, hogy olyan házi feladataik vannak, amivel nem tudnak megbirkózni. Én segítem itt, mert egyedül nem tudja megoldani, de akkor el lehet gondolkodni azon, hogy mire is jók azok a feladatok, amiket nem ért a gyermek” – mondta Sájter Gizella. Bernád Ildikó úgy vélekedett, minimális házi feladatra szükség van. A tapasztalat azt mutatja, hogy ha nincsen otthonra feladat, akkor ki sem nyitják sem a könyvet, sem a füzetet a gyerekek – tette hozzá a matematika-fizika szakos igazgató.

„A harmadikos-negyedikeseknek olyan házi feladataik vannak, amivel nem tudnak megbirkózni. Én segítem itt, mert egyedül nem tudják megoldani, de el lehet gondolkodni azon, hogy mire is jók azok a feladatok, amiket nem ért a gyermek.”

Pozitívak a szülői visszajelzések

A tanítónő a szülőkkel is találkozott, mint mondta, fontosnak tartotta elmondani, hogy a délutáni foglalkoztatónak tulajdonképpen nem is az volna a lényege, hogy tanuljanak másnapra a kicsik, hanem, hogy kikapcsolódjanak ugyanúgy, mint otthon tennék. „A gyerekek a házi feladataikat itt leírják, de leginkább lazítaniuk kellene, mozogjanak, játsszanak. A szülők elvárása persze az, hogy házi feladatok legyenek elkészítve, hogy késő délután, este ne legyen azzal otthon gond, én

ezt meg is értem” – mondta a nyugdíjas tanítónő. Hozzáfűzte, a délutáni foglalkoztatónak külön módszertana is van, amihez igazodni kell. A tapasztalat azt mutatja, hogy igenis szeretik a gyerekek a délutáni programot, és a szülők visszajelzése is pozitív. Borsos Eszter immár második éve vesz részt a délutáni foglalkoztató programokon. Anyukája, Borsos Virág elmondta, nagyon jónak tartja a programot, ezért is íratta be kislányát az idei tanévtől is. „Az hogy a házi feladatokat elkészítik, óriási segítség. Miután a munkahelyről, iskolából hazamegyünk, nem kell a fáradt gyerekekkel a házi feladatokkal bíbelődni. Ugyanakkor a délutáni foglalkoztató lazító programjait, a játékokat is nagyon hasznosnak tartom.

A mi családjunkat is segíti az iskola délutánra kitalált foglalkoztatója” – mondta Eszter anyukája. További igény is megfogalmazódott a szülők részéről, az előkészítő osztályos gyerekek számára is szeretnének délutáni foglalkoztató programot. Erre külön kell pályáznia az iskolának, támogatást kell szerezni, hiszen külön csoportot igényelnek a kicsik. „Az igény megfogalmazódott, és mi igyekezzünk lépni, hogy mielőbb sikerüljön egy új csoportot beindítani” – mondta az intézmény vezetője.

BARICZ-TAMÁS IMOLA

Interjú Both Júlia marosvásárhelyi kémiatanárral

Hogyan lehet megszerettetni a vegyészetet?

Both Júlia marosvásárhelyi kémiatanár nemrég váltott: vegyészmérnöki állását elcserélte az iskolára. Amikor azt kérdeztük, miért, annyit mondott, eljött az a pillanat, amikor úgy érezte, váltania kell.

– Mikor hozta meg a döntést, hogy inkább tanítani fog a mérnöki munka helyett?

– 2015 áprilisában döntöttem el, amikor megszűnt a gyárban az a részleg, amelyet én vezettem. Maradhattam volna tovább mint vegyész, de éreztem, hogy mennem kell.

– Milyennek tűnt az első tanítás? Olyannak, mint ahogy elképzelte?

– Nem voltak elvárásaim, csak boldog voltam, hogy bekerültem a tanügybe. Úgy éreztem, kinyílt a világ, tanár lettem, megváltozott minden, és jó érzés volt, amikor bementem legelőször az osztályba. A tanári közösség befogadott, a

volt annyi bátorságom. Bekopogtattam a Bernádyban az igazgatóhoz, elmagyaráztam, ki vagyok, mondtam, mindkét gyerekem idejárt általános iskolába. Bár nem ismert engem, megkértem, engedje meg, hogy a magyar és a román tagozaton is hallgassak meg néhány kémia órát, mert nyílt órát kell tartanom. Végighallgatott és nézett, láttam rajta, hogy csodálkozik. Mindenki csodálkozott, hogy mennyire bátor vagyok, de engem nem érdekelt, mentem előre. A család is mindenben támogatott, senki nem mondta, hogy álljak meg.

– És milyennek tűnt a vizsga, hogy ment?

– A Bolyaiban kellett a nyílt órát megtartanom, ott is megengedték, hogy meghallgassam a kémiaórákat. És akkor jött a nagy nap, izgultam, csak nem beszéltem erről. Vettem a naplót és egy nagy levegőt, aztán azt mondták, nagyon jól sikerült. Tavaly ősszel a Bernádyban és a Serafim Duicuban kezdtem, idén választhattam, ugyanis szerettem volna kimenni falura is, hogy lássam, mi a különbség a városi és a falusi gyerekek, iskolák között.

• A SZERZŐ FELVÉTELEI

• **Both Júlia: „A tanárnak következetesnek kell lennie, ugyanakkor játékosnak is”**

– És rögtön arra gondolt, hogy a tanügyben helyezkedik el?

– Igen, beadtam az életrajzomat több helyre, ajánlatokat is kaptam. Egy barátnőm, aki Sáromberkén tanít, hívott a tanügybe. Régi álmom volt, hogy tanítsak, hiszen pedagóguscsaládban nőttem fel, de mindig távol tartottak a tanügytől. Nagytatám kántortanító volt, édesanyám tanítónő-óvónő, a testvére román–magyar tanár, unokatestvérem szintén a tanügyben dolgozik. Tehát a családban mindenki pedagógus volt, és mikor az egyetem a vegyészmérnöki szakra jártam, lehetőségem nyílt arra is, hogy megszerezsem a tanári képesítést: meg is kaptam a diplomát, hogy tanár is lehetek.

Bernády György Általános Iskolában és a Serafim Duicuban is. A tavaly kezdtem, 2015 őszén. Áprilisban jöttem el a gyárból, és kimentem Sáromberkére, hogy beszéljek az igazgatóval. Amikor megismert, és elkezdtünk beszélgetni, rögtön azt mondta, szeptembertől mehetek oda tanítani. Meglátta, hogy nekem tulajdonképpen mérnöki diplomám van, de írja, hogy elvégeztem a pedagógiát is, akkor mondta, hogy menjek a tanfelügyelőséghez. Ott, mint az örvény, bekapnak. Mondták, hogy vizsgáznom kell: mivel az egyetemet románul végeztem, vizsgáznom kellett, hogy magyar nyelven is taníthassak. Nem volt sok időm, csak két hét, és még a vakáció előtt kellett nyílt órát tartanom. Merész voltam, sokszor csodálkozom is, hogy honnan

– És mi a tapasztalata, jelentős a különbség?

– A falusi gyerekeknek nincs annyi tudásuk, de rengeteg bennük a kíváncsiság az újra, ugyanakkor a gondolkodásuk nagyon tiszta. Mikor hazamennek az iskolából, ők dolgoznak. És sokszor elmesélik, hogy reggel is, mielőtt elindulnának otthonról, még el kell végezniük a feladatukat. Sáromberkére a közele faalvából járnak, Körtvélyfájáról, Marossárpatakról, Székelykálról. A gyerekek délután is megetetik az állatokat, utána ülnek le csak tanulni. Nincs olyan tudásuk, mint a városiaknak, viszont van bennük kíváncsiság, és akarnak tanulni. A városi gyereknél állandóan ott van az okostelefon, számítógép, kevés időt tölt a szabadban. Hazamegy az iskolából a gyerek, sokszor egyedül van otthon, és azt az időt a számítógép előtt tölti.

– *Kémiát tanít, amit – mint minden tantárgyat – nem minden diák szeret. Hogyan sikerül megszerettetni mégis a gyerekekkel?*

– Én nagyon szerettem a kémiát, és tudtam is. Annak idején a kémiai lapokból oldottuk a feladatokat, jártunk kémia-tantárgyversenyre. Most az a célom, hogy szerettessem meg a gyerekekkel ezt a tantárgyat. Hetedikben kezdik tanulni, én pedig pont a hetedik osztályt kaptam, velem kezdtek, így igyekeztem, hogy megmutassam, milyen szép tantárgy, megmutassam, hogyan lehet felfedezni a szépségét. A kémia is logikára épül, nem lehet bemagolni sem a képleteket, sem a feladatok megoldását. Együtt oldottuk a feladatokat didaktikai játékokkal, kerestem, kutattam az interneten, és másoktól is sokat tanultam. Nem merev, régi módszert használtam, hanem mindig azon gondolkoztam, hogyan is jusson el ez a tantárgy a gyerekekhez. Ha teleírom a táblát mindenféle képlettel, eltelik az ötven perc, utána a gyerek legyint egyet, hogy megvolt a kémiaóra, és megyünk tovább. A novemberi marosvásárhelyi könyvvásáron kerestem és vettem kémia könyveket, magyarországi kiadóknak is nagyon jó könyvek vannak, a román példatárakból is vásároltam. Mindig azokkal a feladatokkal kezdjük, amelyek megragadták a gyerekeket, amelyek érdekeseek voltak.

– *Mostanában sok szó esik arról, van-e szükség házi feladatokra, vagy nincsen. Hogyan vélekedik erről?*

– Én nem adtam sok házi feladatot, tartottam a tantervet, de mindig maradt idő az órán arra, hogy feladatokat oldjunk. Gyakran kis csoportokban oldottak feladatokat, amiket utána megbeszélünk, és a táblánál megoldottuk. Amikor a feladatokat oldottuk, akkor hagytam kevés házi feladatot is, hiszen muszáj tanulni. De vakációra nem adtam. Ennek ellenére vagy épp ezért akadtak gyerekek, akik saját maguktól mondták: a könyvből megoldották a feladatokat, és kérdeztek, ha valahol elakadtak.

– *Ez, gondolom, nagy elégtétel a tanárnak, igaz?*

– Volt olyan gyerek, aki kérdezte, milyen példatárból dolgozhat.

– *Tanári pályára készülő fiataloknak mit ajánalana, merjék vállalni?*

– Azt mondhatom, hogy először is szeretni kell a gyerekeket. Tartani kell velük az íramot, és megfiatalodik mellettük az ember. A gyerek alapvetően szinte soha nem stresszes. Egy gyárban mindenki ideges, problémák adódnak, meg kell oldani azokat. De ha bemegyek egy osztályba, és annyi gyerek rám néz, kiderül, nem idegesek, hanem várják, hogy mi lesz, vajon mit csinálunk a mai órán. Tehát tölem várják, milyen lesz az óra és ez tölem függ. Kosztolányi *Akarsz-e játszani?* című verse a kedvencem... Nagyon fontosnak tartom a játékoságot.

– *Mit gondol, pedagógusnak lenni adott-ság kérdése?*

– Kell lennie valaminek, ami erre ösztönöz. Mert ha kényszerítik az embert, vagy én erőltetem magamra, viszont nincs kedvem hozzá, akkor nem fog menni. Azt az ötven percet ki kell tölteni, a gyerekeket le kell foglalni, mert ha nem, akkor elkezdnek izegni-mozogni, ami azt jelenti, az óra unalmas. Minden órára úgy kell felkészülni, hogy érdekes legyen. Én mindennap készülök, pont úgy tanulok, mint annak idején az iskolában.

– *Másképpen készül, ha a Bernádyban tart órát, és másképp, ha Sáromberkén?*

– Igen, másképp készülök a Bernádyba, mert ott egy osztályban 30-32 gyerek van. Ez kicsit olyan, mint a Maradj talpon. Maximálisan fel kell készülnöm minden téren, kell tudnom, hogy mit akarok, és abból mennyit engedhetek. Mert persze engedek, de van egy határ, amikor már következetesnek kell lenni. Viszont ugyanakkor játékosnak is. Hiszen a gyerekek sokszor nem azt tanulják meg, amit a tanár szeretne megtanítani, hanem inkább a viselkedését tanulják meg. Sokszor észre sem veszem, és sok mindent megtanulnak tölem, amit én nem is gondoltam, hogy át akarom adni nekik. Például mikor oldjuk a feladatokat, nagyon szeretem, ha van annak átláthatósága. Ezt megtanítottam nekik, a táblára is úgy írjuk fel. Megtanítottam nekik a rendszereséget, hogy az a feladat tisztán legyen megoldva. A kémiát csak ceruzával és papíron lehet tanulni, nem lehet bemagolni. A Bernádyban a gyerekek okosak, látszik rajtuk, hogy sok helyről kapnak információt, és rengeteg kérdést tesznek fel. A Serafim Duicuban, Maroskeresztúron, vagy Sáromberkén már más a színvonal, ott meg kell

keresnem velük a hangot, le kell ereszkednem közéjük – ezeknek a gyerekeknek szükségük van egy-egy simogatásra, meleg szóra, és akkor sok mindent el lehet velük érni. Roma gyerekeket tanítok, és őket is érdekli a kémia, meg lehet velük is szerettetni. Mikor példát mondok, akkor mindig a gyakorlati életből keresem a példát. Például a százalékos koncentrációról, az oldatról tanultunk, és eszembe jutott, hogy amikor savanyítják a káposztát, sós oldattal töltik fel. Ők elmesélték, hogy hogyan csinálják a savanyú káposztát, mennyi sót tesznek a vízhez. A roma gyerekek hátul ülnek, én megpróbálom előre ültetni és bevonni őket az óra folyamatába. Sokat beszélnek manapság a különféle konferenciákon az integrációról. Elméleteket mondanak, de hogy a gyakorlatban az miként működik, arról kevesebb szó esik. Én beszélgetek velük. Elmesélték, hogy hány liter vízhez mennyi sót tesznek, azt kavargatják. Kiszámoltuk. Vagy a teában a cukornak mitől függ az oldhatósága, ha melegebb a tea, akkor könnyebben oldódik a cukor. Így megértették, élvezték.

– *Szabadidejében mivel töltődik fel? Éjjel-nappal nem lehet csak a tanításra összpontosítani...*

– Hetente kétszer járok tornászni, van bérletem a szimfonikus hangversenyre, és most a berbádysokkal járok a nevelő hangversenyre is. Színházzal, olvasással töltődöm fel, sokat sétálok, mindenhol gyalog megyek. Mikor Sáromberkén tanítok, gyalog megyek el a buszmegállóig, a város végébe, ahonnan a járat indul. Számomra ez nem fárasztó, vannak, akik megkérdik, hogyan bírom az ingázást. Én nem érzek semmi fáradtságot, sőt jólesik, amikor kimegyek falura. Nagyon örülök, hogy kijutottam Sáromberkére, a kastélyba is. Mikor kimentem a tavalyi oda, és bementem a kastély udvarára, gyönyörű volt, virágoztak a fák, szépséges az udvar, csodálatos az épület. Akartam, hogy ott taníthassak, legalább egy évet. És most ott tanítok, sikerült. Nagyon sok embert ismertem meg, tanárokat, gyerekeket, szülőket, közösségeket. Úgy érzem, hogy befogadtak.

ANTAL ERIKA

Levélváltás decemberben

A téli ünnepeket megelőzően – miközben vasárnaponként gyűjtogatjuk az adventi koszorún a gyertyákat, mindenki levelet ír a Mikulásnak és az Angyalnak. Azt hiszem, ebben az időszakban mindketten elég sok levelet kaphatnak. Nekünk viszont az a jó, hogy két levelet is lehet írni: egyet december elején a Mikulásnak, az-

Nagytestvéreim nem írnak már ilyen leveleket: anyunak megmondják, hogy mit szeretnének: okostelefont, laptopot, fülhallgatót és minden ilyeneket. Aztán szegény anyu csak írhatja azt a sok-sok levelet és azt a sok-sok kívánságot a nagytestvéreim nevében is.

Mondtam is a bátyámnak: szégyellhetné magát! Milyen dolog ez, hogy he-

szeretett volna megszerezni és megvásároltatni magának, anyu megkérdezte, hogy toronyóra láncostul nem kéne? Dehogynem – gondolta a bátyám. Megírta a Mikulásnak, sőt az Angyalnak is, hogy neki toronyóra kellene láncostul. Le is rajzolta rendesen, hogy a címzettek félre ne érthessék: egy nagy-nagy lapra is alig fért el a nagy-nagy toronyóra, rajta vastag vaslánc lógott, hogy a Mikulás és az Angyal is láthassa, mire vágyódik valójában. A Mikulás nem kaphatta meg ezt a levelet, mert csak édességet, vöröshagymát és virgácsot hozott a gondosan kisuvickolt csizmába. Az Angyalhoz viszont eljuthatott az üzenet, de valamit félreérthetett szegényke sok tennivalója közepette, mert a fa alatti ajándékcsoomagban csak egy vékony, nyakbavaló ezürtlánc volt. Ékszerkészítők remeke egyébként, de bátyám türelmetlenül és sóvárogva keresgélte a karácsonyfa alatti sok csomagban a valódi láncot és a hozzá tartozó toronyórát. Mivelhogy nem találta, elkezdett zokogni nagy bújában-bánatában, alig lehetett lelket verni belé. Sírt keservesen, mert ő egész esztendőben arról álmodozott, hogy lesz neki toronyórája láncostul. Ehhez viszonyítva viszont a vékonyka kis ezürtláncocská semmiség volt. S mit ér a lánc toronyóra nélkül?

Minden decemberi levélíráskor elmesélte ezt a történetet, mint élete egyik legnagyobb csalódását. Én megrajzoltam és leírtam a sok-sok kívánságomat, de öcsém, aki írni nem tudott még, rajzolni is csak amolyan ákombákomoosan, nagyon komolyan vette bátyánk keserves tapasztalatát. Hiába mondtam, hogy én leírom helyette, csak sorolja fel, mit kíván, csak annyit mondtam, hogy csokoládét. – De kérhetsz valami mást is a csokoládén kívül. Mit szeretnél? – Hát csokoládét, mondtam már, hogy csokoládét. Így egy nagy lapra rajzoltunk egy nagy-nagy csokoládét. Belerajzoltam a mogyorószemeket is, odaírtam azt is, hogy ha nem tud mogyoróst hozni, nem baj, lehet mazsolás, epres, kekszes, vaníliakrémes, kókuszos vagy bármilyen. És amikor csilingelt a csengő, s öcsém meglátta, hogy az Angyal ugyan már el is röppent, de ott hagyta a fa alatt a sok-sok csokoládét: a mogyoróst, a

• FARKAS ILONA JANKA & ÖSZTÁLYOS

• „És ez még csak a kezdet. Ha elolvasad az egész listát, mihamarabb válaszolj a kérdéseinkre, mert tanácstalanok vagyunk.”

tán december végén ismét egyet az Angyalnak. Mindkét levélben felsorolhatod, milyen ajándékokra vágysz. S ebben még az is jó, hogy ha valamit elfelejtettél volna kérni a Mikulástól, kérheted utólag az Angyaltól is.

lyette anyunak kell leveleket írkálnia? Elvégre van neki egyéb fontosabb dolga is. Bátyám elmesélte, hogy ő már nem bízik a levelekben, mert időnként elkallódnak, nem jutnak el a címzetthez. Amikor még kisfiú volt, és mindenfélét

mazsolást, a kekszt, az eprest, a kókuszt és a vaníliakrémet és mellette még egy nagy-nagy játékautót is, elszontyolodva csak annyit mondott: Ó, ha tudtam volna! Talán kérhettem volna még egy repülőgépet is. Következő esztendőben már tudta, hogy tényleg megírhatjuk, mit szeretne, mert számíthat arra, hogy meg is kapja: felsorolta hát az összes kívánságát, alig fért el egy lapra. És az Angyal hípp ide, hopp oda, ripp ide, röpp oda, teljesítette a kívánságokat.

„Ékszerkészítők remeke egyébként, de bátyám türelmetlenül és sóvárogva keresgélte a karácsonyfa alatti sok csomagban a valódi láncot és a hozzá tartozó toronyórát.”

És éveken át sok-sok levelet írtunk az Angyalnak, és ezt a sok-sok levelet mindig kitettük az ablakba. Egy alkalommal viszont két napig is ott maradt a levél. Anyu azt mondta, hogy az Angyal biztosan nagyon foglalt, nem volt ideje elvinni. Képzeli el, milyen nehéz dolga lehet ilyenkor: az a sok-sok gyermek, aki a világon van, mind hosszú-hosszú kívánságlistákat ír ilyenkor. Elmesélte, hogy ezt a sok-sok levelet valójában nem is az Angyal, hanem a karácsonyi manók olvassák el, ők írják fel minden gyermek neve mellé, hogy mit kívánna, ők csomagolják be, ők díszítik, ők teszik rá a színes csokrot, hogy mutatós és olyan igazi karácsonyi ajándécsomag legyen. Az Angyal pedig veszi a kiscsengőt és a sok-sok ajándékot a sok-sok karácsonyfa alá a sok-sok gyermeknek. Mindenhol cseng egyet: csing-ling-csingiling, csing-lang-csingalang, aztán röppen-libben is tovább, mert megállni, szusszanni sincs ideje.

S miután ezt anyu elmesélte, másnap megjelent egy levél az ablakban, amit a karácsonyi manók írtak. A levél nem nekünk, hanem az Angyalnak szólt. Jól látszott a boríték jobb alsó sarkában a címzett: Angyal, a bal felső sarkában pedig a feladó: Karácsonyi Manók. Anyu szerint ez a furcsa véletlen valószínűleg úgy történhetett meg, hogy

az Angyal, miközben elvitte a mi leveleinket, s miközben gyorsan libbent-lebbent, ripp ide, röpp oda módon, a saját levelét itt hagyta véletlenül az ablakunkban. Olvashatta már, mert a boríték föl volt tépve, a levélpapír is gyűrött volt kissé. Anyu azt mondta, hogy nem illik ugyan mások levelét elolvasni, mert ezt úgy nevezik, hogy levéltitok, de ezt talán mégis elolvashatnók. Én olvastam fel hangosan. És amikor másnap ismét megkérdeztem az öcsémet, hogy mit írunk az Angyalnak, mit szeretne ajándékként, azt felelte: Csokoládét. Semmi mást? – kérdeztem. Csak csokoládét.

Olvasátok meg Ti is, miről szólt a karácsonyi manók karácsonyi gondjairól írott levél, amit az Angyal véletlenül itt felejtett a mi ablakunkban. Mert választ kaptok arra is, miért nem kér az öcsém semmi mást a csokoládén kívül.

Kedves Angyal!

Közeledik a karácsonyi angyaljárás, és tudjuk, hogy most neked is rengeteg a tennivalód. Tudod, hogy ránk mindig számíthatasz, tehát küldöm a karácsonyi manók nevében az alábbi beszámolót:

A gyermekek leveleit a karácsonyi postás manók rendezték. Listákat készíttettek betűrend szerint. Így: Antika, Boglárka, Cecília...

A postás manók az ábécét ismerik, de írni nem tudnak. Ezért az írástudó manók lejegyezték a gyermekek neve mellé azt is, hogy ki mit kívánna karácsonyi ajándékként. Megjegyzéseket és kérdéseket is fűztek hozzá.

Így:

Antika: sok édességet, játékautót, siléct, egy új számítógépet, de lehet laptop is.

Szerinted ez nem sok?

Boglárka: édességet, de inkább Milka csokit, de abból ne csak egyet, hanem sokat; lila és sárga harisnyát, 3 Barbie babát és egy okostelefont.

Szerinted ez a Barbie baba még mindig divatban van? És a sárga harisnyát hol szerezhetnék be? És sok telefon van itt raktáron, de nem tudjuk eldönteni, hogy melyik okos.

Cecília: Kék salát kék sapkával, mert neki csak rózsaszín, lila, zöld és piros sálja és sapkája van, kék még nincs, mesekönyvet és tablettet.

Nem tudjuk, mi az a tablett? Valamiféle gyógyszer? Ha gyógyszer, szopogatósnak legyen vagy szirup?

Megkérdeztük Ősöreg Manót: de ő is csak motyog. Töprenkedik, számolgatja az évszázadokat. És meséli, mi mindent kértek régebben a gyermekek: fenyőgallyat, almát, diót, karácsonyfát, szaloncukrot, kekszt. Ilyeneket. Ahogy telt az idő, már nagyon sok mindenfélét kértek, de tablettára ő sem emlékszik.

És ez még csak a kezdet. Ha elolvasod az egész listát, mihamarabb válaszolj a kérdéseinkre, mert tanácsstalanok vagyunk.

Esemesben is kaptunk leveleket. Kellene üzeni a gyermekeknek, hogy itt, a karácsonyi manók birodalmában gyenge a téror, inkább levelet írjanak. Egy manónk van, ő a legfiatalabb miközöttünk, úgy hívjuk, hogy Bennszülött

„Cső A. sokx gondolk rád. Lécci hozz nekem 2tő zacsi mogyit, 3 kindert, tod, oan meglepiset: Dsztem vmi telcsit is hozzhacc.”

Telefonos Manó. Na, ő aztán szereti a telefonos beszélgetéseket, olyan okostelefonja is van neki. Annyira szereti, hogy naponta többször is felmász a hegyre, hogy térorhöz jusson. De ő sem érti az üzeneteket. Ide másolok egyet, hátha Te meg tudod fejteni:

„Cső A. sokx gondolk rád. Lécci hozz nekem 2tő zacsi mogyit, 3 kindert, tod, oan meglepiset: Dsztem vmi telcsit is hozzhacc, me az enyémen nem lehet jáccani, s akkó oan kéne nekem is, h lássa Feri, h cucc telem van. Lécci. várlak. Puxi és cső.

A beszerző manók beszerették a játékokat, könyveket, édességeket. A csomagoló manók is dolgoznak már. Mindent előkészítünk, mire indulnod kell.

A karácsonyi manók nevében nagyon kérlek, válaszolj a kérdéseinkre, mert tanácsstalanok vagyunk.

Üdvözléttel,

Karácsonyi FőManó, Ügyvezető
Manóigazgató

FÓRIS-FERENCZI RITA

Kreatívvá nevelt gyermekből lesz sikeres felnőtt

Szokták mondani, hogy a gyermekeknek árt az a tanító, aki a „megtanítani mindenáron” elvéhez tartja magát. Nem eleendő ma már a tanterv betartása, nem a gyerekeket kell a tananyaghoz szabni, hanem fordítva. Ha csak tananyagot tanítunk, és nem készségeket fejlesztünk, akkor a felejtés számára dolgozunk. Juhász Gyula mondta: „Nevelni annyit tesz mint emberré tenni, de ehhez az is kell, hogy a nevelő is a gerincek közé tartozzék.” E gerincesség a tett és szó harmóniáját jelenti.

Mindenki jó valamiben

Csak az a nevelő vállal felelőséget tanítványai fejlődéséért, aki szereti őket, és mindent megtesz azért, hogy óvja, fejlesztse bennük az értéket. Minden gyereknél megfigyelhető, hogy rendelkezik kiugró képességekkel, ugyanakkor más képességei az átlagon alul maradnak. A harmonikus személyiség kibontakozásának alapját a domináns képességek optimális fejlesztésében kell keresni, hogy minden gyermek ott érjen el kiemelkedő sikereket, ahol erre a legnagyobb valószínűséggel számíthatunk. Az elért eredmények motivációs bázisa segítené őket a magasabb erőfeszítés kifejtésében. A tehetségek célirányos formálása helyes önértékeléshez és a pályaválasztás megkönnyítéséhez segítheti a diákokat. Az önmegvalósításnak különböző fokozatai és formái lehetségesek az anyanyelvi órákon. A felnőtt ember sikerességét sok összetevőből álló, hosszú fejlődési folyamat alapozza meg.

A mindennapi életben használható ismeretek

Pedagógusi munkám során mindig arra törekedtem, hogy tanítványaim a műveltségük megalapozásakor olyan ismereteket is szerezhessenek, amelyeknek a mindennapi életükben is hasznát vehetik. Olyan készségek kialakulását szorgalmaztam kifejleszteni, melyek a tisztességes érvényesüléshez nélkülözhetetlenek. Ilyen például a kommunikációs készség, meggyőző közlés, önszervezés. Lényegesnek találok az önállóan tervezett akciók megszervezésének, a megoldásának és az önértékelésnek készség-

• Minden gyerek jó valamiben: fel kell fedezni, miként tudja kamatoztatni kreativitását

szintű begyakorlását. Az anyanyelvi órákon a közösen megvitatott probléma, a közösen megbeszélte olvasmány, amikor mindenki elmondhatja véleményét és összehasonlíthatja másokéval, mindig pozitív hangulatot teremt az utána következő egyéni alkotó munkához.

„Minden gyermek ott érjen el kiemelkedő sikereket, ahol erre a legnagyobb valószínűséggel számíthatunk.”

Hogy ne a szükséges rossz legyen az iskola

Bebizonyosodott számomra, hogy az alkotó magatartás nevelésének egyik legfontosabb összetevője a kölcsönös megértés kialakítása. Meg kell értenünk, hogy milyenek gyermekeink, és nekik tudniuk kell, milyenekké válhatnak a segítségünkkel. A nevelési folyamatban képessé kell tenni őket arra, hogy fejlődésük az iskolaévek befejeztével ne érjen véget, hanem ők maguk teremtsék meg továbbfejlődésük lehetőségeit. Ehhez pedig minden feladat

egy-egy lépés a továbbfejlődés, az életcélok kialakítása, a célok eléréséhez szükséges akaraterő megszerzése felé.

Ebben a készségfejlesztő folyamatban a felméréseknek, azok végeredményeinek irányító, visszajelző szerepe van: a tanulókat segíti önértékelő képességükben, a tanítónak pedig jelzi, hogy eddigi munkája mennyire volt eredményes. Íme a javaslataim: a nevelési formák közül részesítsük előnyben azokat, amelyek egyéni megnyilatkozásokra adnak lehetőséget. Az anyanyelvi órákat tegyük élménnyé a tanulók számára. Gyakorlataink legyenek változatosak, játékosak, nem elég az alkotókészséget csak a tanórákon fejleszteni, szükség van a tanórákon kívüli tevékenységekre is. Az iskola ne csak szükséges rossz legyen az iskolás számára, hanem a játszva tanulás színtere is. Jó volna, ha a tantervben szereplőnek a minimum és optimum követelmények a kevésbé jó és jó képességű tanulók részére is. És persze jó lenne, ha csökkentenének a tananyag zsúfoltságán.

PÉTER GABRIELLA
az érmihályfalvi Zelt
Zoltán Gimnázium
tanítónője

Prioritási listán

a katolikus gimnázium ügye?

Kezelje prioritásként a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum ügyét – kérte Nadia Rață, a Maros megyei tanfelügyelőség új vezetőjét Novák Csaba Zoltán, az RMDSZ Maros megyei szenátorjelöltje. Az iskola létrehozásával kapcsolatban az Országos Korruptióellenes Ügyészség (DNA) kivizsgálást folytat a volt főtanfelügyelő, Ștefan Someșan és az oktatási intézmény igazgatója, Tamási Zsolt József ellen. Az *Agerpres* hírügynökségnek elküldött közlemény szerint Novák Csaba Zoltán elfogadhatatlannak nevezte, hogy a Római Katolikus Teológiai Líceum jelenleg igazgató nélkül működik, a pedagógusok és a kisegítő személyzet pedig nem kap emiatt bért, mivel a fizetési íveket csak az igazgatónak áll jogában aláírni. A szenátorjelölt hozzátette, hogy az RMDSZ Maros megyei szervezete hivatalos levélben kérte az oktatási minisztériumot, lépjen közbe az intézmény helyzetének mielőbbi rendezésére. Az RMDSZ politikusa szerint a líceum a törvénynek megfelelően működik, és a DNA kivizsgálása nem befolyásolja az iskolai év menetét.

A Római Katolikus Teológiai Gimnázium sorsának rendezését kérték a novemberi marosvásárhelyi tanácsülésen megjelent szülők is Peti András volt alpolgármestertől és Horatiu Lobonttól, a polgármesteri hivatal iskoláért felelős igazgatójától. A katolikus gimnázium diákjainak szüleit többek között György Anna képviselte. „Számunkra az intézmény által képviselt szellemiség és értékrend fontos, és az az egyedüli elfogadható alternatíva, hogy a gyermekeink továbbra is itt folytassák tanulmányaikat. Kérjük a városi tanácsot, hogy sürgősen rendezze az iskola sorsát” – mondta. Peti András RMDSZ-es tanácsos aggodalmát fejezte ki, hogy a város lakosságának fele „jogásként viselkedik”, és mond véleményt a katolikus iskolában kialakult helyzetről. „Jelenleg a megoldás nem a mi kezünkben van, szerintünk a Római Katolikus Teológiai Gimnázium létezik, mi ebben a hitben és reményben dolgozunk továbbra is” – mondta Peti András. Dorin Florea polgármester úgy vélte, a szülők nyugodtak lehetnek, nem kell aggodniuk az iskola jövője, gyermekeik

tanulmányai miatt. „Nincs semmi gond az iskola létrehozásával, ha mégis tévedés történt, akkor ki fogjuk javítani, nem kell aggódni. Marosvásárhelyen semmi nem veszélyezteti a magyar nyelvű oktatást” – jelentette ki.

A Maros megyei tanfelügyelőség december elején közölte: prioritási listáján első helyen szerepel a marosvásárhelyi Római Katolikus Teológiai Líceum ügye, és sürgősségként kezelik ezt a megyében precedens nélküli esetet. Nadia Rață főtanfelügyelő ugyanakkor azt is elmondta: elsődleges szempont számára a törvény betartása, illetve az oktatási rendszerrel és annak hasznélvezőivel szembeni becsületesség.

Egyre több óvodát kell bezárni

Tízszeresére csökkent az óvodák száma az elmúlt húsz évben Romániában – számolt be a *Ziarul Financiar* online kiadása az Országos Statisztikai Intézet (INS) adataira hivatkozva. A számadatok szerint 2015-ben 1200 óvoda működött az országban, míg a 90-es évek közepén ennek tízszeresét tette ki a kisdédóvók száma. Ráadásul napjainkban a kisgyerekek felügyeletét ellátó intézmények közel egyharmadát magáncégek működtetik, derül ki a statisztikákból. Az oktatási minisztérium indoklása szerint az óvodák számának csökkenése elsősorban a születési arány visszaesésének tulajdonítható, a gyereklétszám évről évre alacsonyabb. A szaktárca ezért számos óvodahelyiséget kénytelen volt más célra hasznosítani.

A statisztikai intézet legfrissebb adatai szerint Romániában 2014-ben 195 ezer gyerek született, és jelenleg 534 ezer hatévesnél kisebb gyereket tartanak nyilván, mintegy 30 százalékkal kevesebbet, mint húsz évvel ezelőtt. Azonban, ha az óvodások számát az intézmények számához viszonyítjuk, kiderül, hogy jelenleg átlagban 445 gyerek jut egy óvodára, míg húsz évvel ezelőtt egy-egy intézmény átlagosan 55 gyerek felügyeletét látta el. Az oktatási minisztérium ezt azzal magyarázta, hogy a gyereklétszám csökkenése miatt országszerte számos vidéki óvodát kellett bezárni. Ráadásul a kivándorlás következtében az ország egyes régiói már-már elnéptelenedtek, lecsökkent a fiatal felnőttek száma, és ezáltal a

gyerekek száma is. Ezért napjainkban gyakoriak az olyan esetek, hogy kisebb településeken a 3-4 kisgyereknek a közeli községközpontba kell ingázni óvodába, iskolába, közölték a szaktárca illetékesei.

Elvándorolnak a pedagógusok

Az oktatási rendszerben is komoly problémát okoz a szakemberek elvándorlása, ugyanis egyre több pedagógus él azon jogával, hogy meghatározott ideig fizetetlen szabadságot vesz ki annak érdekében, hogy jobban fizető külföldi munkát végezzen, hívta fel a sajtó figyelmét Kiss Imre. A Kovászna megyei főtanfelügyelő szerint a 2016–2017-es tanévben Háromszéken 32 tanár és tanító kért egyéves fizetés nélküli szabadságot, huszonötven személyes okokra hivatkozva. Egy évvel korábban ugyancsak harmincketten hiányoztak ideiglenesen a megyei oktatási rendszerből, de 12 szakember indokolta a szünetet tanulmányai folytatásával. A szabályok szerint a pedagógusok tíz munkaév után kérhetnek egy év fizetetlen szabadságot személyes okok miatt, illetve hét év után tanulmányaik folytatására hivatkozva. Kiss Imre szerint az elvándorlás az oktatási rendszerben is égető probléma. Rámutatott: az egyéves szünet alatt a pedagógusok jobban fizető állás után néznek, vagy külföldön próbálnak szerencsét. Bár a székely megyében egyelőre elenyésző a szakképzetlen helyettesítők száma, nehezen találunk szakembert a műszaki tantárgyak oktatására, ezért gyakran nyugdíjasokat hívnak vissza.

Teljes egészében megtérítik az ingázó diákok költségeit

November 23-án lépett életbe az a kormányrendelet, amelynek értelmében teljes egészében megtérítik azon ingázó tanulók bérletpénzét, akiket nem lehet lakhelyükön beiskolázni, hívta fel a figyelmet közleményében az oktatási minisztérium. Az *Agerpres* hírügynökség beszámolója szerint a tanulók legtöbb havi 10 lejt kaphatnak (áfa nélkül) egy legkevesebb három kilométeres távra, és legtöbb havi 174 lejt (áfa nélkül) egy maximum 50 kilométeres távra kiváltott bérletre. A diákoknak folyó december 4-ig kellett benyújtaniuk az iskolák titkárságára a múlt hónapi bér-

letet, a pénzt a minisztérium 10-e után utalja. Az oktatási minisztérium kizárólag bérletek árát téríti meg, napi jegyekét nem, és ezeket is csak az iskolai év ideje alatt. A szaktárca statisztikája szerint a 2015–2016-os tanévben Romániában 125 ezer tanuló ingázott naponta közúton. Az ingázási költségek megtérítésének kérdéskörét heves vita övezte, a korábbi években ugyanis a kormány nem térítette meg a teljes összeget, hanem maximális határt állapított meg, a kifizetések pedig rendszeresen késtek. A román és magyar diákszervezetek október elején arra hívták fel a figyelmet, hogy a probléma több tízezer tanulót érint, ha pedig a Cioloş-kabinet nem intézkedik sürgősen, számos diák kimarad az iskolából. Az iskolaelhagyás súlyos gondot jelent Romániában: tavaly a diákok 19 százaléka függesztette fel tanulmányait, míg 2013-ban ez az arány még 17 százalékos volt.

Az oktatás fejlesztését szorgalmazza az RMDSZ

Az RMDSZ választási programjában megfogalmazta, hogy kezdeményezi a tananyag csökkentését, a tanárok anyagi helyzetének javítását, a szakoktatás fellendítését. Ugyanakkor folytatná a magyar iskolák felújítását is, azt a munkát, amelyet 27 éve folyamatosan végez, hívta fel a figyelmet Szabó Ödön Bihar megyei képviselőjelölt. Hangsúlyozta, az RMDSZ oktatáspolitikájának kiemelt célja az erdélyi magyar oktatási tér fejlesztése, kiterjesztése a szórványban is, a szórványkollégium-hálózat megerősítése, olyan anyanyelvű iskolarendszer biztosítása, amely gyorsan és hatékonyan igazodik a munkaerő-piaci igényekhez. „Azt akarjuk, hogy minden magyar gyermek korszerű, jól felszerelt iskolában tanuljon, és minőségi, tartalmas tanulásal tölthesse mindennapjait, függetlenül attól, hogy Erdély melyik szegletében él, így jelentős mértékben csökkenthetjük a román osztályokba íratott magyar gyerekek számát” – jelentette ki az RMDSZ közleménye szerint a képviselő. Kifejtette, Erdély-szerte elterjedt jelenség, hogy a magyar szülők, sok esetben még azok is, akik nem vegyes házasságban élnek, román osztályba íratják a gyerekeiket. Úgy véli ez kiküszöbölhető lenne az anyanyelven történő oktatás minőségének

növelésével, a tankönyvek újításával és korszerű, modern iskolai környezet létrehozásával. „Világosak a céljaink, tudjuk, miért harcolunk. Nem titok, hogy főként gyermeink jövőjéért dolgozunk, hogy olyan Erdélyben nőhessenek fel, és élhessenek teljes életet, ahol a kisebbségi lét nem teher, ahol nem fordulnak többé elő jogcsorbitások, és nem korlátoznak minket anyanyelvünk használatában” – mutatott rá az RMDSZ képviselőjelöltje.

Hazavárják a nemzetközi tantárgyversenyek győzteseit

Mircea Dumitru tanügyminiszter arra kérte a nemzetközi tantárgyversenyeken győztes, kitüntetett tanulókat, hogy tanulmányaik befejeztével térjenek haza, és segítsék, hogy Románia olyan orszaggá váljék, amelyet ők szeretnének maguknak. A bukaresti tanulók palotájában tartott ünnepségen a miniszter arról beszélt, hogy nemrég Oxfordban találkozott az ott tanuló román diákokkal, akik közül legtöbben haza szeretnének térni. Azt mondta: a nemzetközi téren díjat nyert tanulók a román kultúra és tudomány megbecsült nagykövetei.

A szaktárca kitüntette azt 202 tanulót, akik a nemzetközi tantárgyversenyeken összesen 227 díjat gyűjtöttek be (3 abszolút bajnoki címet, 48 arany-, 82 ezüst- és 53 bronzérmét, valamint 41 dicséretet). Ugyanakkor kitüntetésben részesítették azt a 215 tanárt, akik ezeket a gyerekeket felkészítették és azt a 100 iskolát is, ahová a díjazott tanulók járnak. Ezzel egy időben elismerésben részesítettek 112 sportolót és 48 edzőt, akik a nemzetközi sportvetélkedőkről összesen 91 díjjal tértek haza.

Băsescu: eltorzították az oktatási törvényt

„Eltorzították” a 2011-es oktatási törvényt a 108 végrehajtott módosítás által, a Népi Mozgalom Párt (PMP) célja pedig visszaállítani eredeti formájába a jogszabályt – nyilatkozta Traian Băsescu, a PMP elnöke. „108 módosítást eszközöltek a törvényen. A jogszabályt egyszerűen eltorzították. Ezekkel a változtatásokkal gyakorlatilag visszatértünk a régi oktatási gyakorlatokhoz, ismét az érdekcsoportok, szakszervezeti érdekek állnak a rendszer középpontjában. (...) Meg kell értenünk, hogy az oktatási rendszernek

diákcentrikusnak kell lennie” – nyilatkozta a volt államfő az alakulat Prahova megyei jelöltjeinek bemutatkozó rendezvényén. Rámutatott, a funkcionális analfabetizmus 42%-os, az iskolaelhagyás 19,1%-os országos szinten. A PMP célja visszaállítani eredeti formájába a 2011/1-es törvényt, és öt éven át megtartani azt. Az iskolaelhagyás legfőbb oka a szegénység, a szociális segélyekből pedig a ténylegesen rászorulóknak kell részesülniük, tette hozzá Traian Băsescu.

Vigyáznak a szüleik által itthon hagyott diákokra

Menteni próbálják az elkallódástól a külföldön dolgozó szülők gyerekeit Kovászna megyében. Kiss Imre főtanfelügyelő arról számolt be, hogy októberben 137 ezer órát hiányoztak a háromszéki diákok, ennek 74 százaléka igazolatlan hiányzás. Elmondta, meglepő módon az elemi iskolában a legmagasabb a hiányzások aránya, az előkészítő és az első osztályokban egy főre átlag 5,4 óra hiányzás jut. „Ezek a kisdíjak nem lógnak, viszont egy részük egyáltalán nem jár iskolába. Szeptemberben ugyan a szülők beíratják őket, majd amikor külföldre mennek szezonmunkára, a kisebbeket elviszik magukkal” – részletezte a sajtónak az oktatási szakember. Elmondta, ha az egész család külföldön tartózkodik, a pedagógusok tehetetlenek, viszont a hiányzások miatt a gyerek általában kénytelen osztályt ismételni, és végül lemorzsolódik. Rámutatott, a hiányzások több mint felét, 70 ezer órányt a Kovászna megyei diákok két százaléka, ugyanaz a 650 gyerek gyűjtötte össze. Az iskolák vezetősége az egyéni helyzetekre próbál megoldást találni, ám sok esetben az önkormányzatok, a szociális hatóságok beavatkozására is szükség van. Kiss Imre elmondta, a tanfelügyelőség összesítette, hány gyereket hagytak itthon külföldön dolgozó szüleik, és arra ösztönzik az iskolákat, hogy szervezzenek számukra különböző programokat, ezáltal megmentve őket az elkallódástól. Ebben a tanévben 1923 diáknak dolgozik egyik vagy mindkét szülője külföldön. Közülük 440 gyerek a nagyszülők, rokonok gondjaira van bízva. A gyerekeknek és a felnőtteknek egyaránt tanácsadást biztosítanak, mentorprogramokat szerveznek.

P. M.